

Anti-Emperyalist ve Anti-Oligarşik Mücadelede

KURTULUŞ CEPHESİ

Zafer Bizim Olacaktır!

<http://www.kurtuluscephesi.com>

YIL: 24 SAYI: 134 Eylül-Ekim 2013

Gezi
“Ayaklanması”

Kontra Sokak Taktikleri

Biraz “Teori”

Ernesto Che Guevara

Serdar Soyergin
Faruk Açil, Levent Ertümer, Ziya Erdönmez

Parasal Genişlemenin
Sonu

- Türkiye tarihinin en önemli toplumsal olaylarından birisi olan halk kitlelerinin polis terörüne karşı direnişini (Gezi Direnişi) bir “ayaklanma” olarak tanımlama gayretleri üzerine bir değerlendirme. 3 GEZİ “AYAKLANMASI”
- Gezi Direnişi sürecinde halk kitlelerinin “sokak taktikleri”ne karşı polis güçlerinin geliştirdiği “yeni” ve kontra sokak taktikleri üzerine bir irdeleme. 10 KONTRA SOKAK TAKTİKLERİ
- 12 Eylül’den günümüze kadar süregiden ideolojisizleştirme ve teoriden kaçış sürecinin soldaki yansısı ve Yürüyüş haftalık derginin “teorik” “yazı dizisi” üzerine bir irdeleme. 15 BİRAZ “TEORİ”
- 8 Ekim 1968/Bolivya 23 ERNESTO CHE GUEVARA
- Anıları, mücadelemizde yaşamaya devam edecektir. 24 SERDAR SOYERGİN FARUK AÇIL LEVENT ERTÜMER ZİYA ERDÖNMEZ
- ABD Merkez Bankası’nın (FED) III. Parasal Genişleme (QE3) politikasını sona erdirmeye yönelmesiyle “piyasalar”da meydana gelen dalgalanmaların ve Parasal Genişleme politikasının enflasyonist etkilerinin bir incelenmesi. 26 PARASAL GENİŞLEMENİN SONU

KURTULUŞ CEPHESİ

SORUMLU: Sezai Görür

Yazışma Adresi:

Postfach 1414

55504 Bad Kreuznach / Deutschland

<http://www.kurtuluscephesi.com>

<http://www.kurtuluscephesi.org>

<http://www.kurtuluscephesi.net>

<http://www.kurtuluscephesi.de>

E-Posta Adresi:

kurcephe@kurtuluscephesi.org

Gezi “Ayaklanması”

“... ayaklanma, savaş ya da herhangi bir başka sanat kadar bir sanattır; ihmal edilmesi, bunları ihmal eden partinin yıkımına yolaçan bazı pratik kurallara bağlıdır. Böyle durumlarda gözönünde tutulmaları gereken partilerin ve koşulların doğasından mantıksal olarak çıkan bu kurallar öylesine açık ve öylesine yalındırlar ki, kısa 1848 deneyi, bunları Almanlara adamakıllı öğretmiştir. Birincisi, eğer oyununuzun bütün sonuçlarına korkusuzca göğüs germeye iyice kararlı değilseniz, ayaklanma ile asla oynamayınız. Ayaklanma, değerleri her gün değişebilen çok belirsiz büyüklükler ile yapılan bir hesaptır; düşman güçleri, her tür örgütlenme, disiplin ve yetke alışkanlığı üstünlüğüne sahiptirler; eğer onların karşısına daha üstün güçler çıkaramazsanız, yenilir ve yıkıma uğrarsınız. İkincisi, bir kez ayaklanma yoluna girdikten sonra, çok büyük kararlılıkla ve saldıncı biçimde hareket edilir. Savunma, her türlü silahlı ayaklanmanın ölümüdür; ayaklanma, daha düşmanları ile boy ölçüşmeden yitirilir. Düşmanlarınıza, güçleri dağınık olduğu sırada birdenbire saldırın, ne kadar küçük olursa olsun, yeni, ama günlük başarılar hazırlayın; ilk başarılı ayaklanmanın size verdiği moral üstünlüğü sürdürün; her zaman en güvenilir tarafı seçen kararsız öğeleri böylece kendi yanınıza alın; düşmanlarınızı güçlerini size karşı toparlayamadan önce geri çekilmeye zorlayın; devrimci taktiğin, bugüne kadar bilinen en büyük ustası olan Danton’un sözleriyle: *de l’audace, de l’audace, encore de l’audace.*” (F. Engels)

Gezi Direnişi’nin üzerinden dört ay geçti. Gezi Parkı’ndaki “çevre duyarlılığına sahip” küçük bir grubun protesto eylemine karşı girişilen polis terörüyle başlayan olaylar dizisi herkesi şaşırttı ve hazırlıksız yakaladı. Bir “çevreci” protesto eyleminin ülke çapında polis terörüne karşı bir halk direnişine dönüşmesi “beklenmedik” bir olaydı. Kendisini “sol”da gören, AKP iktidarına karşı olan hemen herkes, özellikle sol, kendisine marksist, leninist, komünist ve hatta troçkist/anarşist diyen çevreler bile “olay”ın içinde yer almakta hiç çekince göstermediler. Beyoğlu/İstiklal Caddesi çevresinde “mekan” sahibi olan sol çevreler pankartla-

rıyla, bayraklarıyla, afişleriyle “meydan” açtılar. Taksim’den Dolmabahçe’ye, Kadıköy’den Gazi’ye ve ardından tüm ülkeye yayılan direniş ve protesto eylemlerine milyonlarca insan katıldı.

Direnin ilk gününden itibaren bu halk hareketinin niteliği ve karakteri üzerine bir yığın değerlendirme, yorum ve hatta teori yapılmaya başlandı. Tüm yorum ve değerlendirmeler, çok açık biçimde “popüler kültür”ün yaratmış olduğu hava içinde ve “popüler kültür”ün söylemleriyle biçimlendi.

İlk popüler “değerlendirme” Ahmet Insel’den geldi. Ona göre, Gezi Direnişi bir “haysiyet ayaklanması”ydı. Ardından klasik sol “değerlendirmeler” geldi. Klasik sol söy-

* Saldır, saldır, gene saldır.

lemelerde Gezi Direnişi bir “halk ayaklanması”, bir “isyan”, bir “başkaldırı” olarak yorumlandı. Ajit-prop söylem ve yazımda “**ayaklanma**” kavramı olabildiğince yayıldı ve yer yer başat hale geldi.

Gezi Direnişi’nde, sol çevrelerin, örgütsüz halk kitlelerinin kendiliğinden “ayaklanması” olduğuna ilişkin genel yaklaşımına ve kavrayışına rağmen, olayların bir “halk direnişi” olduğuna ilişkin tanımlama çok daha fazla yer buldu. Bu da, “*Her Yer Taksim, Her Yer Direniş*” sloganında somutlaştı.

Yine de “ayaklanma” tanımlaması ve söylemi solda temel kavram olmayı sürdürdü. Burada en temel unsur, solun “klasik” ajit-prop söylemleri açısından “ayaklanma” sözcüğünün dayanılmaz çekiciliği idi.

Sol yazında, ne denli belirsiz ve sıfatsız olarak ifade edilse de, “ayaklanma”, siyasal iktidarın ele geçirilmesinin en temel yolu olarak kabul edilegelmiştir. Genel olarak revizyonistler ve oportünistler açısından (ki bu kavramlar günümüzde neredeyse hiç kullanılmaz olmuştur) “devrim” sözcüğü “ayaklanma” sözcüğü ile özdeştir. Bunun kaynağı da 1917 Ekim Devrimi’dir.

Bu özdeşlik içinde devrim, işçi ve köylü kitlelerinin ayaklanması sonucunda gerçekleşecektir. Klasik revizyonist anlayışta bu durum “**sovyetik ayaklanma**” olarak tanımlanır.

Revizyonist ve oportünistler açısından “sovyetik ayaklanma”, bir strateji, bir stratejik çizgidir. Ancak sözcüğün sıradan anlamıyla bir “ayaklanma” yoluyla iktidarın ele geçirilmesi “stratejisi” değildir. Buradaki “ayaklanma” sözcüğü, “sovyet” tipi bir örgütlenmeye dayanan **silahlı** ayaklanmadır. Bunun somut tarihsel örnekleri ise, Rusya’daki 1905 ve 1917 Şubat devrimleridir.

1905 Rus Devrimi, 22 Ocak 1905 günü papaz Gapon’un önderliğinde Rus çarına dilekçe vermek için (“banşçıl eylem”) binlerce işçinin Kışlık Saray’a doğru yürüyüşe geçmesiyle başladı. Ancak karşılarna askeri birlikler çıkartıldı ve binin üzerinde insan katledildi. “Bununla birlikte, bir kaç ay içinde, tablo tümüyle değişti. Yüzlerce devrimci sosyal-demokrat ‘birden’ binler oldu; binler, 2-3 milyon proleterin önderi oldu. Proleter mücadele, 50-100 milyonluk köylü kitleleri arasında çoğu kez devrimci hareketin geniş ölçüde mayalanmasına yol açtı; köylü hareketi, ordu içinde yankılandı, askeri

isyanlara ve ordu içinde silahlı çatışmalara yol açtı. 130 milyonluk bir nüfusa sahip dev bir ülke, bir anlamda, kendini devrimin içinde buldu; bu yolla, uyuyan Rusya, devrimci bir proletaryanın ve devrimci bir halkın Rusya’-sına dönüştü.”* Diğer bir tanımlamayla, papaz Gapon’un örgütlediği düzen içi “banşçıl eylem”, birkaç ay içinde kitlesel grevlere ve gösterilere yol açtı. Ardından tek tek barikatlara ve tek tek barikatlardan kitlelerin kurduğu barikatlara ve askerlere karşı sokak savaşlarına geçildi. Lenin’in sözleriyle, “örgütlerin ilişkisi olmadan, geniş işçi sınıfı mücadelesi bir grevden başlayıp ayaklanmaya ulaştı”.

Bu silahlı ayaklanma, Potemkin Zırhlısı’ndaki isyanla birlikte gelişti ve 1905 Aralık ayındaki Moskova ayaklanmasıyla zirveye ulaştı.

Böylece banşçıl gösterilerle başlayan ve yine banşçıl grevlerle süren kitle hareketi, bir genel ayaklanmaya evrildi. Bu süreçte fabrikalarda ve mahallelerde kitlelerin yönetim organı olarak “sovyetler” oluşturuldu. Bir süreliğine de olsa, ikili iktidar ortaya çıktı. Ancak devrimci öncünün yetersizliği koşullarında 1905 Devrimi başarısızlıkla sonuçlandı.

1917 Şubat Devrimi de benzer bir süreç izledi. 1905 Devrimi’nden farklı olarak, I. Yeneden Paylaşım Savaşı koşullarında işçi ve köylü kitleleri “asker”diler ve silahlıydılar. Sovyetler, hızla işçi-asker sovyetleri halini aldı. Bunun sonucu olarak da kitlesel grevler hızla askeri birliklerin katılımıyla silahlı ayaklanmaya ve ardından geçici hükümetin kurulmasına yol açtı. Artık çarlık devrilmişti.

Bu iki tarihsel olay (ve elbette 1917 Ekim Devrimi) siyasal iktidarın ele geçirilmesinin yeni bir yolunu ortaya çıkardı: Silahlı ayaklanma.

İşte bu tarihten itibaren, “silahlı ayaklanma” ya da “Sovyetik ayaklanma”, iktidarı ele geçirmenin temel yolu ve yöntemi olarak kabul edildi. Böylece “sovyetik ayaklanma stratejisi”, dünya çapında marksist-leninist örgütlerin temel devrim stratejisi olarak ortaya çıktı.

“Sovyetik ayaklanma stratejisi”, özce, milli kriz koşullarında, yani devrimci bir durumun varlığı koşullarında, kitlelerin hare-

* Lenin, “1905 Devrimi Üzerine Konferans”, *Seçme Yazılar II*, s. 12.

ketinde (kendiliğinden) olağanüstü bir artış olduğu bir ortamda, devrimci öncünün kitleleri örgütleyerek silahlı ayaklanmayla iktidarı ele geçirilmesidir.

“Sovyetik ayaklanma stratejisi”nin en temel unsurları ise: a) Milli krizin varlığı (devrimci durum); b) kitle hareketlerinin olağanüstü artışı ve c) devrimci öncünün varlığıdır. Bu koşullarda, gelişen ve yayılan kitle hareketlerinin örgütlenmesi, barışçıl gösteri ve grevlerin silahlı ayaklanmaya dönüştürülmesi devrimci öncünün görevi olarak ortaya çıkar. Diğer bir ifadeyle, devrimci öncü, kitlelerin gelişen ve yükselen kendiliğinden mücadelesinin içine girer, onları politik-askeri olarak örgütler ve silahlı ayaklanma ile iktidar ele geçirilir.

Burada en temel olgu milli krizin (devrimci durum) varlığıdır. Lenin’in çok açık biçimde tanımladığı gibi, milli kriz, “alttakilerin eskisi gibi yönetilmek istemediği” ve “üsttekilerin eskisi gibi yönetemediği” koşullardır. Doğal ve kaçınılmaz olarak “eskisi gibi yönetilmek istemeyen” kitleler, mevcut düzene karşı tepkilerini değişik biçimlerde (barışçıl gösteriler, grevler vb.) ortaya koyarlar. Aynı biçimde “üsttekiler”, artık “alttakileri” eskisi gibi yönetemediklerinden, bu kitle hareketlerini durduramazlar. Elllerinden gelen tek şey, kendiliğinden harekete geçen kitlelere karşı daha fazla zor, şiddet kullanmaktır. Bu da “barışçıl” eylemlerin hızla silahlanmasına, “üsttekilerin” zoruna, şiddetine karşı zor araçlarıyla karşı koymalarına yol açar. Böylece silahlı ayaklanma kaçınılmaz hale gelir. Doğru biçimde yönetilen ve doğru askeri taktik ve tekniklerin kullanıldığı bir silahlı ayaklanma iktidarı ele geçirilmesiyle sonuçlanır.

Bu stratejik çizgide tipik olan milli krizin sürekli değil, **kesintili** oluşudur. Bu da devrimci mücadelenin **evrim ve devrim aşamaları** olarak iki ayrı aşamada ele alınmasını getirmiştir. On yıllar süren evrim aşamasını kısa süren ve milli krizin varlığıyla nitelenen devrim aşaması izler.

Evrım aşamasının “devrimci mücadelesi, içeride oportünizme karşı amansız ideolojik mücadele vermek, dışarıda ise, proletaryanın sendikal mücadelesinden, halk kitlelerinin ekonomik ve demokratik mücadelesine kadar kitlelerin günlük mücadelesini örgütlemekten, mevcut gerici yönetime karşı, demokratik muhalefetin en solunda yer

arak, siyasi muhalefeti yönlendirmeye kadar her çeşit eylem biçimini kapsar (silahsız)”.*

“Devrim aşaması kısa bir dönemdir. Bu aşama verili sosyal düzenin alt üst olması aşamasıdır. Bu kısa aşamada proletaryanın ve öncüsünün taktiği hücumdur; gündemde tek bir madde yazılıdır: AYAKLANMA. Bu dönemde proletaryanın taktiği verili devlet mekanizmasını parçalayarak, proletaryanın devrimci iktidarı kurmaktır.”**

Marksist-leninist devrim teorisi öz olarak budur.

Revizyonist ve oportünistler, zaman ve mekan kavramlarını dikkate almaksızın bu marksist-leninist devrim teorisini her koşulda ve her yerde geçerli tek devrim teorisi olarak ilan ederler. Onlara göre, milli krizin sürekli olduğu geri-bıraktırlmış ülkelerde de bu devrim teorisi geçerlidir. Oysa ki, “sovyetik ayaklanma stratejisi”, herşeyden önce milli krizin sürekli değil, kesintili olduğu koşullara ve ülkelere ilişkindir. Dolayısıyla milli krizin sürekli olduğu geri-bıraktırlmış ülkeler için aynı özelliğe sahip değildir. Böyle olunca da, milli krizin sürekliliğini önemsemeyen, bunun yerine hayali teoriler ve tahlillerle milli kriz tanımları uyduran revizyonist ve oportünist örgütler, sürekli milli kriz koşullarında, böylesine koşullar yokmuşçasına hareket ederler ve evrim döneminde olduğunu, dolayısıyla evrim döneminin taktiklerinin uygulanması gerektiğini iddia ederler. Onlar, kendilerinin tanımladığı (öznel) milli krizin ortaya çıkacağı koşulları beklerler. Bu beklenti içinde, evrim döneminin “gereği olarak”, sendikal ve demokratik kitle örgütlenmelerine yönelirler. Kitlelerin ekonomik-demokratik mücadelelerini örgütlemek ya da gelişen kendiliğinden kitle eylemlerinin içine girerek onları örgütlemeye çalışmak tüm revizyonist ve oportünist örgütlerin “devrim öncesi” çalışma tarzı olarak ortaya çıkar.

Günümüzde üstü örtük biçimde “sovyetik ayaklanma stratejisi”ni savunan legal “sol” örgütlenmelerin yaptığı bunlardan ibarettir. Ancak bununla da yetinmezler. Kendilerinin belirlediği milli kriz koşulları ortaya çıkmadığı sürece, kitlelerin “barışçıl” mücadelesi asla silahlı bir mücadeleye de dö-

* Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

** Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

nüştürülmemelidir. Bu nedenle de, kendi beklentilerine uygun bir “milli kriz” varolmadığı sürece, kitle mücadelesinin düzenin legal sınırlarının dışına taşmamasına özen gösterirler, “banışçılıktan” ve “meşruiyetten” uzaklaşmaması için ellerinden gelen her çabayı gösterirler. Bütün bu pasifist tutumlarını da, milli kirizin bir gün ve bir zamanda ortaya çıkacağı varsayımlarıyla haklı ve meşru göstermeye çalışırlar.

Onlara göre, bir gün, ama “mutlaka” kendi tanımladıkları gibi bir milli kriz ortaya çıkacaktır. Böyle bir milli kriz koşullarında kitlelerin kendiliğinden eylemleri yoğunlaşacak ve ülkenin her yanına yayılacaktır. Bu ortamda kendilerinin çağrılarıyla gerçekleştirilecek bir “genel grev” mücadeleyi bir üst aşamaya yükseltecektir. Elbette 1905 ve 1917 Şubat devrimlerinde olduğu gibi, bu “genel grev” hızla genel silahlı bir ayaklanmaya evrilecek ve sonuçta iktidar ele geçirebilecektir.

Buraya kadar her şey “tarihe” ve “kitaba” uygundur. Ortalığın sessiz ve durağan olduğu on yıllar boyunca ekonomik-demokratik mücadele çerçevesinde örgütlenilecek, “banışçıl” mücadeleler içinde kitlelerle temas kurulacak, onların “güveni” sağlanacaktır. Milli kriz patlak verdiğinde de, kendiliğinden yükselen kitle hareketleri bu “güven” ve “örgütlülük” sayesinde örgütlenecek, “genel grev”e yöneltilecek ve giderek silahlı ayaklanmaya dönüştürülecektir. O güne kadar, yani milli kriz patlak verene kadar, günlük mücadelelerle yetinilecektir.

İşte Gezi olaylarının bozduğu ilk ve büyük “ezber” de budur.

Bugün tüm legalistlerden küçük-burjuva liberallere kadar herkes Gezi olaylarının kendiliğinden ortaya çıkan büyük bir kitle hareketi olduğunda birleşmektedirler. Ve yine hepsinin ortak noktası bu kendiliğinden hareketin örgütsüz olduğudur.

1905 Rus Devrimi “şablonu”ndan yola çıkıldığında, İstanbul Gezi Parkı’nda başlayan ve ardından ülkenin her yanına yayılan direniş (gösteriler), tek tek barikatlara ve grevlere yönelmeliydi. Üstelik bu tek tek barikatlar kitlelerin kurduğu barikatlara ve giderek devletin zor güçlerine karşı sokak savaşlarına yol açmalıydı. Bundan sonrası zaten “kolay”dır. Devletin zor güçleriyle silahlı çatışmaya giren kitleler “devrimci askeri komite” tarafından örgütlenir ve hızla genel si-

lahlı ayaklanmaya dönüştürülür.

Ne yazık ki, bu “şablon” gerçek yaşama uymamıştır.

Her şeyden önce, Gezi Direnişi’nin kendiliğindenliği ve örgütsüzlüğü konusunda “mutabakat” sağlayan legalist sol, böylesi bir direniş, kendiliğinden kitle hareketini ortaya çıkartan nesnel koşulları, daha tam ifadeyle, milli krizin durumunu saptamaktan özenle kaçınmaktadır. “Şablon” gereği, kitlelerin kendiliğinden hareketinde büyük bir artışın ortaya çıkabilmesi için milli bir krizin varlığı şarttır. Dolayısıyla “üsttekiler”i de, “alttakiler”i de etkileyen ekonomik, toplumsal ve siyasal kriz koşullarının olması gerekir.

Gezi Direniş koşullarında ekonomik durum, “makro ölçekte” ne kadar “olumsuz” görünürse görünsün, her türden ve her cinsten “ekonomik kriz” olarak tanımlanabilecek bir durumda olmadığı açıktır. Toplumsal huzursuzluk, özellikle “ulusalcı” olarak adlandırılan kitlelerin huzursuzluğu, sözcüğün bilinebilecek anlamlarıyla “toplumsal kriz” olarak tanımlanamaz. AKP iktidarına karşı duyulan öfke, ne denli yoğun ve büyük olursa olsun, toplumsal bir kriz olarak yorumlanamaz. Siyasal kriz ise, yani hükümet krizi ya da “yönetim krizi”, hiç tartışmasız mevcut değildir.

Tüm bunlar, Gezi Direniş koşullarında, “klasik” tanıma uygun bir milli krizin olmadığını açıkça göstermektedir. Ortada tanımlanabilir ya da tanımlara uygun bir milli kriz yokken, milyonlarca insanın sokaklara dökülmesi, ülkenin her yanında eylemlere katılması ve polisle çatışmaya girmesi milli krizle değil, “farklı” bir şey olarak “yorumlanmak” zorundadır. Ortada bir milli kriz “yokken”, kaçınılmaz olarak, milyonlarca insanı kapsayan kendiliğinden kitle hareketinin de silahlı ayaklanmaya dönüştürülmeye çalışılması söz konusu olmayacaktır. O zaman yapılması gereken tek şey, günü kurtarmak, kendiliğinden kitle hareketinin “banışçıl” hareketler düzeyinde kalmasını sağlamaktır. Ve öyle de yapılmıştır.

Gezi olayları, çok açık biçimde, legalistlerin, revizyonist ve oportünistlerin tanımladığı ya da tanımlamaya çalıştıkları türden bir “milli kriz”in ürünü değildir. Bu da onların “milli kriz” kavrayışlarının tarihsel gerçeklere uymadığının açık kanıtıdır.

İkinci gerçek, on yıllar boyunca (ve hat-

ta tüm faaliyetleri süresince) sadece “milli kriz” (devrimci durum) koşullarına kadar legal alanlarda kitlelerin ekonomik-demokratik mücadelesini örgütlemeyi tek iş olarak gören ve bunun “dışında”ki her türlü mücadeleleri dışlayan legalizmin Gezi Direnişi’yle ortaya çıkan kendiliğinden kitle hareketi karşısında hazırlıksız ve çaresiz kalışıdır.

Ufukları 1 Mayıs’lardaki “militan” çatışmalara bile ulaşamayan legalistler, her zaman milyonlarca insanın sokaklara çıkmasını bekleye gelmişlerdir. Ve “o gün” geldiğinde de, tüm öngörülerini, “genel grev” çağrılarını, “sovyetik ayaklanma” öngörülerini birden unutuvermişlerdir. Kendiliğinden hareketi örgütlemek yerine, kendiliğinden hareketin kendiliğinden “ideoloji”sine boyun eğmişlerdir ve onunla uyumlu olabilmek adına “taş atma”nın bile “şiddet eylemi” ilan edilmesine gönülden katılmışlardır.

Bizler, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ni savunanlar, hiçbir zaman “sovyetik ayaklanma” yoluyla iktidarı ele geçirileceğini iddia etmedik ve savunmadık. Ama bizler, bizim gibi ülkelerde legalistler gibi “klasik” bir milli krizin varlığını aramanın boş ve anlamsız olduğunu yıllar boyunca söyledik ve ortaya koyduk. Bizim iddiamız, bizim gibi emperyalizme bağımlı geri-bıraktırlmış ülkelerde “klasik” anlamda bir milli kriz beklemenin boş ve saçma olduğudur. Bizim gibi ülkelerde milli kriz, tam anlamıyla yaşanmamış da olsa her zaman ve her dönem mevcuttur. Bu da, silahlı mücadelenin nesnel koşullarının mevcudiyeti demektir. Silahlı mücadelenin nesnel koşullarının mevcudiyeti, her zaman ve her dönemde kitlelerin tepkilerinin mevcut düzen tarafından zorla, şiddetle bastırılması demektir. En “masum”, “çevreci” küçük bir eylemin bile zorla, şiddetle bastırılmaya çalışılması ülkemizin gerçekliğidir. Bu nedenle, egemen sınıfların ve iktidarı zoruna, şiddetine karşı örgütlenmeyen, buna hazırlıklı olmayan kitle hareketleri çok kolaylıkla bastırılabilir ve sindirilebilmektedir.

Tam anlamıyla olgun olmasa da milli krizin var olduğu koşullarda yapılması gereken şey, planlı, programlı ve örgütlü olarak silahlı mücadelenin yürütülmesidir. Silahlı mücadele, politik-askeri bir mücadeledir. Bu politik-askeri mücadele, kitlelerin bilinçlendirilmesi ve örgütlenmesi mücadelesini

olarak siyasal gerçeklerin teşhir edilmesi demektir. Bu politik-askeri mücadele, kitlelerin mevcut düzene karşı tepkilerinin pasifize edildiği, bu tepkiler ile oligarşi arasında suni bir dengenin kurulduğu koşullarda, bir yandan kitleleri bilinçlendirip örgütlerken, diğer yandan suni dengeyi bozarak kitlelerin tepkilerinin açığa çıkmasının koşullarını yaratma mücadelesidir. Doğal olarak, temelde siyasal zorla sürdürülmek durumunda olan suni dengenin bozulması, kitlelerin kendiliğinden tepkilerinin de ortaya çıkmasına yol açacaktır. Bu da, mücadelenin gelişmesine paralel olarak ortaya çıkacak olan kendiliğinden kitle hareketlerinin örgütlenmesini gerektirir. Kendiliğinden gelişen kitle hareketlerini örgütleyemeyen, onlara önderlik edemeyen bir örgütlenmenin de öncülük görevini tam olarak yerine getiremeyeceği açıktır.

Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi, sürekli milli kriz koşullarında, iktidarı planlı, programlı ve örgütlü bir mücadeleyle ele geçirilmesinin stratejisidir. Burada gerilla savaşı, politikleşmiş bir askeri savaş olarak belirleyici konumda da olsa, başşıl ve legal mücadele biçimleri de tali ve tamamlayıcı mücadele biçimleri olarak ortaya çıkar. Bu tali ve tamamlayıcı mücadele biçimlerini örgütlemek devrimci öncünün görevleri arasındadır.

Bu bağlamda, ister öncünün politik-askeri mücadelesi sonucu olsun, gelişen kendiliğinden kitle hareketlerinin örgütlenmesi ve iktidarı ele geçirilmesine yöneltmesi devrimci öncünün görevidir. Bu da, kendiliğinden kitle hareketleri karşısında devrimci öncünün bu görevini nasıl yerine getirebileceğinin saptanması demektir.

Kendiliğinden kitle hareketi, tanım gereği, “kendiliğinden”, yani dışsal hiçbir mücadele ve etki olmaksızın ortaya çıkan harekettir. Kendiliğinden olması, aynı zamanda örgütsüz ve öncüsüz olması demektir. Bu nedenle, kendiliğinden kitle hareketinin örgütlenmesi, herşeyden önce, bu kitlenin devrimci öncüyü kendi öncülerini kabul etmesiyle olanaklıdır.

Sanıldığı ve yapıldığı gibi, kendiliğinden bir hareketin örgütlenmesi, kendisini “öncü” ya da “örgüt” olarak tanımlayanların koltuk altlarına aldıkları bir tomar bildiriyle o hareketin içine girerek ya da pankart ve bayraklarını açarak sağlanamaz. Herşeyden

önce, halk kitlelerinin, devrimci bir alternatifin olduğunun farkında olmaları gerekir. Bu “farkındalık”, bilinçlilik demek değildir, sadece böyle bir alternatifin varlığının bilinmesinden ibarettir. Ancak bu “bilgi” yeterli değildir. Aynı zamanda bu devrimci alternatifin çizgisinin doğru ve tutarlı olması gerekir. Böyle bir devrimci alternatif, nicelik olarak ne kadar küçük olursa olsun, her durumda görüşlerini ve düşüncelerini kendiliğinden eyleme geçen kitlelerin bilmeyi isteyecekleri bir güç olarak ortaya çıkar. Böyle bir güç var olduğu koşullarda, kendiliğinden eyleme geçen kitleler onların sözünü dinlemeye hazır olacaklardır. Kendiliğinden kitle hareketlerini örgütlenmenin ilk ve temel koşulu budur.

Gezi Direnişi’nde devrimci alternatif mevcut değildir. Kendiliğinden meydanlara çıkan kitleler olayların kendi akışı içinde hareket etmişler ve harekete damgasını vuran “barışçılık” ve “örgütsüzlük” söylemi içinde kalmışlardır. Çok güçlü ve etkili oldukları varsayılan “ulusalcılar” bile bu “barışçılığa” ve “örgütsüzlüğe” boyun eğmek zorunda kalmışlardır. Tüm örgüt amblemlerinin ve pankartlarının ortadan kaldırılması da bu boyun eğmenin somut ifadesidir.

Öte yandan legal alanlarda köşe başlarını tutmuş olan, sendikalarda yönetim koltuklarını iç pazarlıklarla paylaşmış olan ve her daim “medya”da sesleri duyulan legalist sol, Gezi Parkı dışında günlerce polisle çatışan kitleleri pasifize etmek, “şiddetten arındırmak” için her türlü çabayı göstermiştir. Olmadık zamanlarda “genel grev” sloganları atanlar, her kitle eylemine, her direnişe “ayaklanma” damgası vuranlar ve üstü örtük biçimde “sovyetik ayaklanma”dan söz edenler, kısaca kitlelerin kendiliğinden harekete geçmesini bekleyenler, “beklenilen gün” geldiğinde ne yapacaklarını bilemez halde kimliksiz, plansız ve politikasız “Taksim Dayanışması”nın arkasına saklanmışlardır. Bu saklambaç oyununu gizlemek için de, “Gezi ayaklanması” söylemini yineleyip durmaktadırlar.

“Aralık olayları, Marks’ın derin önermelerinden bir başkasını, oportünistlerin unuttuğu bir önermeyi doğruladı, yani ayaklanma bir sanattır ve bu sanatın temel kuralı, çok büyük cesaretle ve sarsılmaz bir kararlılıkla saldırmaktır. Biz bu gerçeği ye-

terince özümseyememiştir. Bu sanatı, ne pahasına olursa olsun saldırmak gerektiği kuralını, ne biz yeterince öğrenebilmişiz, ne de kitlelere öğretebilmişiz. Bu eksikliği tüm enerjimizle gidermeliyiz. Siyasal sloganlar sorununda taraf tutmak yeterli değildir; silahlı ayaklanma sorununda da taraf tutmak zorunludur. Buna karşı olanlar, buna hazır olmayanlar, devrimi destekleyenlerin saflarından amansızca atılmalıydılar, düşman saf-larına, hainlerin ya da korkakların yanına gönderilmelidirler; çünkü olayların ve mücadele koşullarının dayatmasıyla bu ilkeye uygun olarak dost ile düşmanı birbirinden ayırmak zorunda kalacağımız günler yaklaşmıştır. Edilgenliği öğütleyemeyiz, askeri birlikleri ‘üstümüze gelene’ kadar ‘beklemeyelim’. Hayır! Cesur ve silahlı saldırı gerektiğini, böyle zamanlarda düşmana komuta eden kişilerin yok edilmesinin gerekli olduğunu ve kararsız askeri birlikleri ele geçirmek için çok daha enerjik savaşmak gerektiğini evlerin çatılarından ilan etmeliyiz.”*

Evet, kendiliğinden gelişen ve ülke çapına yayılan kitle hareketi karşısında devrimci tutum sadece budur. Kitleler, şu ya da bu nedenle sokağa çıkmıştır ve devletin resmi zor güçleriyle çatışmaya tutuşmuşlardır. Yapılması gereken, bu kitlelerin cesaretini ve kararlılığını güçlendirmektir. Onları olası her duruma karşı uyarmak gerekir. Ama bunlar yapılmamış, tersine “barışçılık” adına kitlelerin direnme gücü zayıflatılmış ve hatta yok edilmiştir.

Şüphesiz devrimci mücadele, hiçbir zaman “ideal” koşullarda yürütülmez. Bizler ne kadar planlı, programlı ve örgütlü mücadeleden söz edersek edelim, kitlelerin kendiliğinden eylemleri her zaman olasıdır. Dolayısıyla, devrimci öncü, kendi stratejik çizgisinde ilerlerken, aynı zamanda gelişen kendiliğinden kitle hareketleri karşısında da üstüne düşen görevi yapmak zorundadır. Lenin’in sözleriyle, “bu an için gerekli olan özel ödevleri, bu belli mücadele biçimlerinin özel ödevlerini, her zaman ve bütün ko-

* Lenin, *Moskova Ayaklanmasından Alınacak Dersler*.

şullar altında değişmeden kalan sürekli ödevlerimiz var diye anlamsız mazeretlerle, yapmaktan kaçınmamak” gerekir.

Somut tarihsel koşullarda devrimci öncünün zayıf ve güçsüz olduğu bir gerçektir. Bu koşullarda yapılması gerekenleri yapabilmek elbette olanaklı değildir. Ancak bir şeyin olanaklı olmaması ile olması gerekeni birbirinden ayırabilmek gerekir. Gezi Direnişi, sözcüğün tam anlamıyla, Gezi Parkı’ndaki “eylemcilerle” uygulanan polis terörüne karşı ülke çapında genel bir direniş olmuştur. Bu genel kitlesele direniş, öncüsüz ve örgütsüz olduğu ölçüde, politik hedefleri belirsiz bir hareket düzeyinde kalmıştır. Gezi Direnişi’nde iktidarın ele geçirilmesi perspektifi yoktur. Direnişin ilk haftasında polisin uyguladığı şiddet, özellikle sokak aralarında “eli sopalı”larla yürütülen polis terörü ve hatta ölümler gözlerden gizlenmiştir. “Barışçılık” adına kitleler pasifize edilmiş ve sonuçta Gezi Parkı hiçbir direniş gösterilmeksizin polise teslim edilmiştir.

Bugün hala legalist sol “Gezi ayaklanması”ndan söz etmektedir. Ülke çapındaki direnişi “ayaklanmaya” dönüştüremeyenler, dönüştürülmesinden korkuya kapılanlar, polise “taş” atmanın “misliyle” karşılık göreceğinden dehşete düşenler, bugün “Gezi ayaklanması” edebiyatı yapmaktadırlar.

Evet, ayaklanma, silahlı bir eylemdir. Ayaklanmanın sonuçlarına korkusuzca göğüs germeye kararlı olmayanları elbette ayaklanmayla “oynamayacağını” çok iyi bilmektedirler. Ama legalist solun yıllarca hayalini kurduğu, iktidarı ele geçirmenin “tek yolu” olarak gördüğü koşullar ortaya çıktığında sergiledikleri pasifist tutumlarının arka planında kararsızlık ve korkaklık yattığı da görmezlikten gelinmemelidir. Gezi Direnişi, ne kadar “ayaklanma” olarak yüceltilmeye çalışılırsa çalışılsın, ortaya çıkardığı gerçek, legalist solun, devrimci mücadelenin ve halk hareketinin en büyük yükü olduğudur. Artık bu yükten kurtulmanın zamanı gelmiştir.

“Kısaca özetlersek, ‘politik konjonktür’ veya ‘aktüel uğrak’ kavramı ‘belli bir toplumda, tarihin belli bir anında o toplumdaki sınıflar ve güçler arasındaki kuvvet dengesinin objektif durumu’ anlamına gelir.

Bir örnekle bu kavramı iyice somutlaştıralım. Örneğin, Fransa’nın bugünkü iktisadi gelişme düzeyi (objektif şartları) bir proletarya devrimi için olanaklıdır. Ancak Lenin’in ‘ihtilâlcı bunalım’ diye belirttiği bir kriz olmadan, bu ülkede proletarya devriminin olabilmesi olanaksızdır. (Subjektif şartların hazır olması gerekir). Ve 1968 Mayıs’ına kadar, Fransa’da proletarya devrimi için uygun bir ortam yoktu. Fakat 1968 Mayıs’ında, spontane olarak başlayan ve anarşist John Bendit’in geliştirdiği öğrenci hareketleri bir anda on milyon işçiyi sokağa döktü; işçiler fabrikaları işgal ettiler, kızıl bayraklar astılar vb.

İşte ‘aktüel uğrak’ Lenin’in ünlü kavramı.

Bilindiği gibi, ani bir kıvılcım, subjektif şartları oluşturdu ve Fransa’yı devrimin eşğine getirip bıraktı. Fakat Fransız marksist partisi, böyle bir uğrağın bir daha hiç gelmemecesine –kısa zaman dilimi içinde– gidişine seyirci kaldı; pasif kaldı.

Partinin pasifliğinin bir sonucu olarak, ayaklanan, fabrikaları işgal eden işçi kitlelerinin umutları hayal kırıklığına dönüşürken, De Gaulle iktidarı da içinde bulunduğu panikten kurtularak, yığınların bu hayal kırıklığından yararlanarak duruma hakim oldu.

İşte bu pasif tavır, marksist ustalara göre, gerçekte, eylem için yeteneksizliğin ve de korkaklığın maskesidir. Yine marksist ustalara göre, devrimcilerle oportünistleri ayıran temel kriter, nihai olarak ‘devrim yapmaya’, ‘harekete geçmeye’ cesaret edip etmemede düşümlenmektedir. Lin Piao bunu açıkça belirtmektedir. ‘Son çözümlemede mesele devrim yapmaya cesaret edip etmemeseleleridir. Bu gerçek devrimcileri ve marksist-leninistleri, sahtelerinden ayırt eden en şaşmaz mihenk taşıdır.’” (Mahir Çayan, *Revizyonizmin Keskin Kokusu II.*)

Kontra Sokak Taktikleri

Önce “korsan eylem” taktikleri ortaya çıktı.

“Toplanma ve gösteri yapma hakkı”nın kullanılmadığı, kullanılmasına izin verilmediği, dahası bu hakkı kullanmak isteyenlerin ağır yaptırımlarla yüzyüze kaldığı koşullarda ortaya çıkan “korsan eylem taktikleri”, belirli günlerde (örneğin 1 Mayıs) toplanma ve gösteri yapma hakkının herhangi bir yasal sınırlamaya bağlı kalmaksızın kullanılmasından başka bir şey değildir.

“Korsan eylem taktikleri”, herhangi bir kentin, herhangi bir yerinde, olabildiğince sınırlı sayıda insanın, “önceden izin almaksızın” bir araya gelmesi, olayın ya da günün özelliğini içeren bazı sloganları atması ve polis müdahalesi olmadan olay yerinden ayrılması şeklinde özetlenebilecek bir eylem tarzıdır.

“Korsan eylemler”in en temel özelliği, sınırlı sayıda insanın kendi aralarında anlaştıkları bir zamanda, anlaştıkları bir mekanda protesto vb. eylemi gerçekleştirmek için ara sokaklarda bir araya gelmeleri ve eylemi gerçekleştirdikten sonra yeniden ara sokaklara dağılmalardır.

“Korsan eylemler”in en yoğun olarak gerçekleştirildiği yerler, İstanbul’da Taksim Meydanı ve Beyoğlu’nun ara sokakları ile Ankara’da Kızılay ve Yüksel Caddesi olmuştur.

“Korsan eylemler”in en büyük avantajı, “önceden izin alınmaksızın” gerçekleştirilmesi, yani mevcut düzenin yasal kurallarının ve sınırlamalarının bir yana bırakılmasıdır. Dezavantajı ise, eyleme katılanların olabildiğince sınırlı sayıda olmasıdır.

“Korsan eylemler”e katılım ne denli sınırlı olursa olsun, her durumda “kuşlama” vb. olarak adlandırılan “başka” taktiklerle birleşerek (bildiri dağıtma vb.), daha geniş kesimlere ulaşmanın bir aracı olmuştur.

Genellikle 12 Eylül askeri yönetiminden “sivil yönetime” geçilmesiyle başlayan “korsan eylem taktikleri”, kitlesel eylemlerin gelişmesine paralel olarak önemini yitirmeye başlamışsa da, 1 Mayıs eylemleriyle birlikte biçim değiştirerek yeniden ortaya çıkmıştır. Ancak bu “yeniden” ortaya çıkış, “korsan eylem taktikleri”nin sınırlı sayıda insanlardan oluşan özelliğinin aşılması ve daha büyük kitlelerin katılımını sağlayan bir biçime dönüşerek gerçekleşmiştir.

“Korsan eylem taktikleri”nin dönüştüğü yeni biçim, 1990’lardan günümüze kadar meydanlarda kutlanmasına izin verilmeyen tüm 1 Mayıs’larda görülen “sokak taktikleri” olmuştur.

1 Mayıs eylemlerinde en yaygın biçimde kullanılan bu yeni “sokak taktiği”, yasaklı meydanlara çıkmak amacıyla ara sokaklarda bir araya gelen belli yoğunluktaki kitlenin polis barikatlarını aşmaya çalışmalarıyla başlayan, giderek polisle çatışmaya dönüşen ve polisin baskısı yoğunlaştığında yeniden ara sokaklara dağılarak süren bir kitlesel eylem biçimidir.

“Korsan eylemler”de sınırlı sayıda insanlar söz konusuysen, bu yeni “sokak taktiği”nde olabildiğince çok sayıda insanın katılımı söz konusudur. Birincisinde, slogan atmak, “kuşlama” yoluyla bildiri dağıtmak ve olabilecek en kısa sürede ve hızla dağılmak ne-redeyse eylemin bütünü oluştururken,

ikincisinde, kitlesel ölçüde katılım ve önceden hazırlanmış pankartlar, flamalar, bayraklar vb. söz konusudur. Ancak her ikisi de mevcut yasaların “izin” vermediği eylemlerdir ve eylemin gerçekleştiği meydanlara açılan ara sokaklarda örgütlenir. Bu yönüyle her iki “taktik”, birbirine benzer, ikincisi, birincisinin daha geniş katılımı ile gerçekleştirilmesidir.

1990’lardan günümüze kadar tüm 1 Mayıs’larda görülen bu yeni “sokak taktikleri”, önceden “izin” alınmaksızın gerçekleştirilen eyleme karşı uygulanan polis terörüne direnmeyi, polislerle çatışmayı içerir. Bu yönüyle de yeni bir “sokak çatışması” tekniği ortaya çıkmıştır.

Bu “sokak çatışmaları” tekniği, meydanlara girilmesini engellemek amacıyla oluşturulmuş polis barikatlarının “barışçıl biçimde” zorlanması, meydanlara girilmeye çalışılmasıyla başlar. Ardından, “barışçıl” yollarla polis barikatları aşılamadığı ya da polisin saldırıya geçtiği durumda, kitlenin, taş vb. araçlarla polisleri geriletmeye, geri püskürtmeye ve bu yolla meydanlara girmeye çalıştığı ikinci aşama gelir. Polislerin geriletilemediği, polis saldırısının yoğunlaştığı (gaz bombaları, Toma’lar vb. araçlarla) durumlarda ve mevcut “direnme araçları” (taş vb.) azaldığında, kitle hızla ve düzenli biçimde ara sokaklara dağılır. “Göstericiler”in ara sokaklara dağılması üzerine polis güçleri de bölünerek “göstericileri” ara sokaklarda “kovalamaya” devam eder. Bu da, meydanlardaki polis güçlerinin sayısal olarak azalması, belli yerlerdeki polis barikatlarının dağılmasını getirir. Bu durumda “göstericiler”, polis gücünün göreceli olarak daha zayıf olduğu, gücünün bölündüğü, kendi barikatlarını korumak yerine sokak aralarında “gösterici” peşine düşerek dağılması karşısında, yeniden sokak aralarından çıkarak meydanlara yönelirler. Böylece “çatışmalar”, bir kez daha sokak aralarından meydanlara taşınmış olur. Ardından yeniden organize olan polis, bir kez daha sokak aralarından meydanlara çıkan “göstericilere” saldırır, onları meydanlardan uzaklaştırmaya çalışır. Bu ikinci hamle karşısında “göstericiler” bir kez daha ara sokaklara dağılır ve polis de, bir kez daha ara sokaklara dağılan “göstericileri” tümüyle dağıtmak için ara sokaklara yönelir. Bir kez daha meydanlar boşalır, çatışmalar ara sokaklarda sürer. Ara sokaklara

dağılmış olan “göstericiler”, bir kez daha polisin boşalttığı alana yönelir ve bir kez daha ara sokaklara dağılmış olan polisler meydanlara geri döner...

Böylece bu “sokak taktikleri”yle, “göstericilerin” kararlılığına bağlı olarak, aynı çevrimin sürekli yinelenildiği bir eylem süreci meydana getirir.

Bu “sokak taktiği”, bugün nasıl karalanmaya çalışılırsa çalışılsın (vandalizm vs. türünden “şiddet eylemi” olarak), başlangıçta olabilecek en geniş kitlenin katılımıyla “barışçıl” olarak başlar. Pankartlarla, flamlarla, bayraklarla, sloganlarla kitle “barışçıl” biçimde yürüyüşe geçer. Belli bir yere gelindiğinde polisin “yasal” uyarıları başlar, “dağılmaları” yönünde “uyarılır”. Dağıldıklarında (ki her zaman bu böyledir), gaz, su vb. araçlarla polis “müdahalesi” başlar. Polis “müdahalesi”ne karşı kitlenin tek silahı, taş ve pankart sopalarıdır. Taş ve sopaların etkin bir biçimde kullanılması karşısında polis çaresizliğe düşer, şiddetini daha fazla artırır. Hemen her durumda artan polis şiddeti, polisin doğrudan silah kullanması sonucunu doğurur. 1989 1 Mayıs’ında ya da 1995 Gazi Olayları’nda olduğu gibi, polis şiddeti (silah kullanması) ölümlere de yol açar.

Bu olaylar ve bu “sokak taktikleri” yıllar boyu sürüp giderken, “sokak savaşçıları” da bu süreçten dersler çıkarır.

İlk ve birinci ders, ne kadar kitlesel ve “barışçıl” olursa olsun, önceden “izin” verilmeyen kitle eylemleri benzer aşamalardan geçen bir polis müdahalesine maruz kalır. Eğer kitle, polis müdahalesine hazırlıklı değilse ve bu müdahaleyi belli ölçülerde durdurabilecek araçlara sahip değilse, polis müdahalesi kitlenin dağılmasıyla sonuçlanır. Bu nedenle de, daha baştan polis müdahalesi ve polis şiddeti hesaba katılarak “hazırlık” yapılır. Gerekli “savaş araçları” (taş vb.) önceden “tedarik” edilir. Polis, önce bu araçlarla püskürtülmeye ve etkisizleştirilmeye çalışılır. Bunda etkili olunmadığı, polis saldırısının ağırlaştığı durumda, yeniden bir araya gelmek üzere ara sokaklara dağılır.

İkinci ders, “sokak çatışması”nın verildiği “arazi”nin iyi bilinmesidir. Hangi ara sokakların nereye çıktığı, meydana giden ara sokakların hangileri olduğu ne kadar iyi bilinirse, bu çatışmalarda o kadar etkili olmak

mümkündür.

Bu yönleriyle, “sokak taktikleri”, önceden hazırlığı yapılan bilinçli bir eylemdir. Ancak bu “sokak taktiği”, bir siyasal mücadele biçimi, iktidarı ele geçirmeye yönelik bir “kitle taktiği” ya da “ayaklanma taktiği” değildir. Onun sınırlı bir amacı vardır. Bu amaç da, belli günlerde, özellikle 1 Mayıs’larda meydanların kitlelere yasaklanmasını protesto etmek ve böyle bir yasak kararının “pahalı”ya patladığını “devlete” göstermektir. Bu yönüyle “olumlu” bir amaç gütmeyiz. Yani belli bir siyasal hedefi yoktur ve belli bir yer ve zamanla sınırlıdır. Bu nedenle de, neredeyse yılın aynı günlerinde sürekli yinelenen gelenekselleşmiş bir “durum” söz konusudur.

“Sokak taktikleri”nin üçüncü dersi, polislin “geleneksel” ya da “klasik” “müdahale araçları”nın kitlenin “geleneksel” direniş araçları (taş vb.) karşısında yetersiz ve etkisiz kaldığı koşullarda doğrudan “ateşli silahlara” başvurusudur. İlk kez 8 Nisan 1976’da Ankara Kurtuluş Parkı’nda gerçekleşen bu durum Eşari Oran ve Burhan Barın’ın ölümüne yol açarken, 1 Mayıs 1977’de tarihin en büyük ve en ağır katliamına yol açmıştır. 12 Eylül sonrasındaki kitle gösterilerinde ilk silah 1 Mayıs 1989’da patlamıştır (Mehmet Akif Dalcı’nın öldürülmesi, ki bu olay Gezi Direnişi’nde Ankara’da Ethem Sarıgül’ün öldürülmesiyle büyük benzerliğe sahiptir). Böylece polislin doğrudan “ateşli silah” kullanarak kitle hareketini dağıtmaya yönelik saldırısı “**silahla kontrol altına alınmayan kitle eylemleri**”nin düzenin yasal sınırlarını aşmaya yöneldiğinde ortaya çıkabilecek katliamlar sorununu ortaya çıkarmıştır.

Polislin doğrudan “ateşli silah” kullanarak kitle eylemlerine saldırısı, bir yandan kitle eylemlerinin silahla kontrol altına alınması gerekliliğini ortaya çıkarırken, diğer yandan polis saldırısının bu boyutu gözönüne alınarak kitle hareketlerinin “yasal sınırlar içinde tutulması”nı amaçlayan pasifist ve teslimiyetçi eğilimleri doğurmuştur.

Genellikle yasal sınırlar içinde başlayan “banşıl kitle gösterileri”nin polis tarafından sözlü ve fiili olarak engellenmeye çalışıldığı anda başlayan ve genellikle taş vb. araçlarla sürdürülen “çatışma” karşısında “geleneksel toplumsal olaylara müdahale araçları”nın yetersiz kalması üzerine polislin

“ateşli silah” kullanması, en azından kullanma olasılığının güçlü biçimde varolması “banşıl kitle gösterisi”ni “düzenleyenler”in gösteriyi bitirme ve dağıtma çabalarına yol açar. Son zamanların “moda” hareketlerinde olduğu gibi, bu gösteriyi bitirme ve dağıtma çabası, polislin “izin verdiği” bir yerde “basın açıklaması” yapılmasıyla sonuçlanır. Böylece sürekli “çatışma” potansiyeline sahip kitle gösterilerinin “basın açıklamaları”yla sonlandırıldığı kısır bir döngü ortaya çıkar.

Sendikalar, konfederasyonlar vb. “demokratik kitle örgütleri”nin düzenlediği tüm gösteri ve yürüyüşlerde görülen bu durum, “banşıcılık” kisvesi altında haklı ve mazur gösterilmeye çalışılır. Gerçekte ise, polisle doğrudan çatışmaya giren kitlenin polislin “ateşli silah” kullanması karşısında “korumasız ve savunmasız” olmasından kaynaklanır. “Yasal” ve “banşıl” kitle gösterilerinin siyasal içeriğinin belirsizliği, iktidarı ele geçirilmesine yönelik bir içeriğinin bulunmaması, “korumasız ve savunmasız” kitlelerin korunması ve savunulmasına ilişkin bir düşüncenin ve çabanın ortaya çıkmasını engeller. Doğal olarak, kitle gösterisi, “banşıl” olarak başlar, kısmi ve sınırlı “çatışmalar”la sürer ve biter.

Bu durum ve buna uygun düşünce ve davranış biçimleri Gezi Direnişi gibi uzun süren bir kitle hareketinde de egemen olmuştur. Siyasal iktidarı “icazeti” altında iki hafta boyunca Taksim Meydanı’nda “özgür alan” oluşturan Gezi Direnişi, bu egemen düşünce ve davranış içinde **siyasal içeriği olmayan** bir kitle hareketiymişçesine sürdürülmüştür. Ancak (başta Ankara, İzmir, Antakya, Eskişehir olmak üzere) ülkenin diğer yerlerinde direnişin siyasal niteliği çok daha belirgin olmuştur. Bu da “güvenlik güçleri”nin “yeni” taktikler geliştirmelerine yol açmıştır.

Bu “yeni” taktik, polisle çatışan kitlenin “sokak taktikleri” çerçevesinde yeniden toplanmak üzere ara sokaklara dağıldıklarında, buralarda milis görünümüne eli sopalı polislerin “cezalandırma timleri” olarak devreye sokulmasıdır.

Bu “yeni” polis taktiğini, polis müdahalesinin “ateşli silah” kullanma evresinin ön aşaması olarak tanımlamak olanaklıdır. Ancak bu “cezalandırma” yönteminin asıl içeriği, resmi polis güçlerinin (çevik kuvvet) dar sokak aralarına girerek hareketsiz kal-

masını önlemek, meydanlardaki gücünün bölünmesinin önüne geçmek ve “göstericiler”in yeniden toplanmak üzere ara sokaklara dağılmasını önlemektir.

Bu “yeni” polis taktiği, ilk bakışta, sivil polislerin, esnaftan devşirdikleri “yedek güçler”le ara sokaklara dağılan göstericileri “cezalandırmaları” gibi görünse de, temelde, “göstericilerin” ara sokakları bir “manevra alanı” olarak kullanmalarını engellemektir. Bu “taktik”le, ara sokaklar “güvensiz” alanlar haline getirilmekte ve “göstericiler”in ara sokakları kullanmaları olanaksız hale getirilmektedir. Bu da, uzun yıllardır kullanılan “sokak taktikleri”nin kullanılamaz hale getirilmesi demektir.

Bu “yeni” polis taktiği, Gezi Direnişi’nin ilk günlerinde belirgin biçimde ortaya çıkmışsa da (“medya”ya yansıyan ilk olay İzmir’deki “eli sopalı siviller” olmuştur), “direnişin medyası” bu olayı görmezlikten gelmeyi yeğlemiş ve üstünü kapatmaya çalışmıştır. “Taksim Dayanışma”sı adına yapılan açıklamalarda “twitter” üzerinden “desenformasyon” yapıldığı, “bilgi kirliliği” ortaya çıktığı ileri sürülmüş ve bu tür “haberlere” “itibar edilmemesi” istenmiştir. Bu da “yeni” polis taktiğinin her yerde yaygın biçimde kullanılmasına yol açmıştır. Ortalığın “sakinleşmesi”nden sonra açığa çıktığı gibi, bu pasifikasyon yöntemi ölümlere neden olmuştur. Eskişehir’de Ali İsmail Korkmaz’ın öldürülmesi bunun en tipik örneğidir.

Ancak “yeni” polis taktiği burada kalmamıştır. “Akrep” adı verilen ve ara sokaklarda kullanılabilir olan hafif zırhlı polis araçları bu taktiğe eklenmiştir. Böylece “göstericiler” için “güvensiz” hale gelen ara sokaklar tenhalaşmış ve “Akrep polisleri” sokak aralarında kalan ve sayıları birkaçı geçmeyen göstericileri kolayca yakalamaya başlamıştır.

Düne kadar “göstericiler”in güçlerini yeniden birleştirmek üzere dağıttıkları, manevra yaptıkları ve Çevik Kuvvet için “güvensiz” olan ara sokaklar, bugün “eli sopalı” ve “Akrep” polis güçlerinin denetimine geçmiştir. Böylece “Akrep”lerin desteğindeki Çevik Kuvvet de daha küçük birimlerde ara sokaklara girebilir hale gelmiştir. Diğer bir ifadeyle, düne kadar “göstericilerin” üstünlüğünde olan ara sokaklar el değiştirmiştir. Ara sokaklar, artık “göstericiler” için daha “güvensiz” hale gelmiş ve manevra alanı

olarak kullanılması zorlaşmıştır.

Ama bu, polisin sağladığı psikolojik bir üstünlük durumudur. “Akrep”lerin ara sokaklarda hızla hareket etmesi ve “Akrep” polisleri”in ara sokaklarda silah çekmek durumunda kalması ortaya çıkan “yeni” durumun sadece psikolojik nitelikte olduğunu açıkça göstermektedir. Bu psikolojik üstünlüğü sağlayan olay da, ara sokaklardaki “göstericiler”in “eli sopalı” tarafından dövülerek öldürülmesidir.

Polis güçlerinin ara sokaklardaki “yeni” egemenliği, Taksim, Kızılay gibi büyük meydanların çevresiyle sınırlıdır. İstanbul ve Ankara’nın semtlerinde ya da Antakya’daki eylemlerde görüldüğü gibi, fazla düzenli olmayan dar ara sokaklar “göstericiler”in topluca barikat kurdukları yerler haline dönüşmektedir.

Yine de bu yeni durum, ara sokakların, “göstericiler” tarafından güçlerini yeniden birleştirmek üzere dağıldıkları ve manevra yaptıkları yerler olmaktan uzaklaşmasını engellemektedir. “Banşçıl göstericiler” için “sokak taktikleri”nin yeniden işlevsel hale gelebilmesi için, herşeyden önce ara sokaklardaki eski egemenliğin yeniden kazanılması gerekir. Bunun en emin yolu da, ara sokakları kullanmaya yönelik geri çekilmenin örgütlü gruplarla yapılmasından geçmektedir. Bu yolla, ara sokaklarda egemenlik kurmak için “direnme araçları” etkin biçimde kullanılabilir.

Özcesi, gelecek süreçte “sokak taktikleri”, yenilenerek ve yeni biçimler ortaya çıkarak “banşçıl gösteri”lerin en temel çarpışma ve direnme aracı olarak varlığını sürdüreceği kesindir. Bunun için, herşeyden önce polisin geliştirdiği “yeni” karşı-taktiklerin yaratmış olduğu psikolojik üstünlüğün bertaraf edilmesi ve “direnme araçları”nın **örgütlü gruplar** tarafından sokak aralarında etkin bir biçimde kullanılması gerekmektedir. Burada belirleyici olan, kentin ve ara sokakların (gerilla savaşı terimiyle “arazi”nin) “göstericiler” tarafından çok iyi bilinir olması ve bu yolla “elverişli arazi” haline getirilmesidir.

Burada unutulmaması gereken şey, tüm bu “sokak taktikleri”nin ve polisin karşı-taktiklerinin sadece polisin zor yoluyla engellediği kitle gösterilerine ve “protesto” eylemlerine ilişkin olduğudur. Bu “sokak taktikleri”, hiçbir biçimde kitle ayaklanmasının (si-

lahlı) ya da “barikat savaşları”nın bir parçası değildir. Bu “sokak çarpışmaları”nın, giderek ve süreç içinde “kitle ayaklanması”na dönüşmesi beklenemez. Devletin resmi zor güçlerinin, hiçbir yasal sınırlama olmaksızın, kolayca ve yaygın biçimde “silah” kullanabildiği bizim gibi ülkelerde, en sıradan ve en “masum” kitle gösterilerinin bile zorla engellendiği, kitlelerin en temel demokratik haklarının bile kullanılmadığı, kullanılmasına “izin” verilmediği tartışmasız bir olgudur. “Sokak taktikleri” ve buna karşı polisin geliştirdiği kontra-sokak taktikleri, demokratik devrimin tamamlanmadığı, demokratik hak ve özgürlüklerin kullanılmadığı

koşullarda ortaya çıkan “barışçıl” kitle gösterilerine ilişkindir. Bu kitle gösterilerinin “sokak taktikleri”, siyasal iktidarı ele geçirilmesine yönelik mücadelenin **ikincil** araçlarından birisidir. Bunu, devrimci mücadelenin önemli ve hatta birincil araçlarından biri olarak görmek ya da göstermeye kalkmak yapılabilecek en büyük hatalardan birisidir. Bu “sokak taktikleri”, sadece “geçici mevzileri” korumak için yürütülen mücadelenin bir parçasıdır. Che’nin çok açık biçimde ifade ettiği gibi, “küçük taktik sorunlarda büyük stratejik hedefler görmek”, halk kitlelerinin “enerjisini boşa harcamak”tan başka bir işe yaramaz.

Biraz “Teori”

Siyasal duruşunun ve tutumunun “sol”da olduğunu söyleyen ya da kendisini “solda tanımlayan” ve hatta kendisini marksist, leninist ya da komünist olarak sıfatlayan herkesin çok iyi bildiği gibi, oligarşinin 12 Eylül askeri darbesiyle birlikte geniş ve yaygın bir depolitizasyon süreci yaşanmıştır.

Depolitizasyon (“apolitikleşme”) süreci, emperyalizmin ve oligarşinin yoğun ideolojik saldırısı koşullarında “sol”da ideolojisizleşmeye yol açmıştır. Bu ideolojisizleşmenin en tipik sonucu ise, bilimsel saptamaların, bilimsel teorilerin, daha tam deyişle, marksist-leninist teorinin küçümsenmesi, dışlanması ve işlevsiz kılınması olmuştur.

Türkiye’deki sol hareket, özellikle 90’lı yıllardan itibaren, her türlü teorik değerlendirmeden ve teorik tartışmadan uzak durmuştur. SİP-TKP’sinin “gururla” söylediği gibi, bu teoriksizleşme, teoriden kaçış “sterilize” grupların oluşmasına yol açmıştır.

Bu ideolojisizleşme ve teoriden kaçış süreci, kaçınılmaz olarak devrimci örgütleri ve yapıları da etkisi altına almıştır. Bunun sonucu da, bol resimli, bol ajitasyonlu ve sloganlı haftalık yayın organları çıkarmak olmuştur. Haftalık yayın organlarının yanında, çokluk iki aylık teorik (“kuramsal”) yazıların yer aldığı dergiler yayınlanmıssa da, buralarda ele alınan konular “popüler” konuların ötesine fazlaca geçmemiştir.

2000’li yıllara gelindiğinde, iki aylık teorik yayınlar da anlamsızlaşmaya başlamış ve giderek “basıldığında çıkar” havasında bir görünüme bürünmüştür. Böylece “haftalık” yayın organları, sol hareketin neredeyse “biricik” yayın organları olarak arzı en-

dam eylemiştir.

Atılım gibi, “teori”yi “köşe yazarlığı” düzeyinde ele alan “haftalık” yayın organları yanında *Yürüyüş* gibi bol resimli, bol ajitasyonlu ve bol sloganlı yayın organları soldaki ideolojik, politik ve teorik düzeyi göstermiştir.

Bu hava içinde ve bu ortamda marksist-leninist teoriyi, saptamaları, terminolojiyi özenle korumak her dönemkinden çok daha zorunlu ve zorlu olmuştur.

Yıllar geçtikçe Türkiye devrimci hareketinde, genel olarak solda, eski ya da “yeni” teorik saptamalar neredeyse görünmez oldukça, teoriksiz pratik, düşüncesiz eylem başta edilmmiştir. Asıl olan “eylem”dir! Neden ve nasıl yapıldığına bakılmaksızın sadece “eylem” öne geçmiştir. Bu “eylem”ler de, her zaman “eylem”e katılanların niceliğiyle, pankartların boyutuyla ve “temsili savaşçılar”ın geçit töreniyle hesaplanan bir “gösteri” halini almıştır.

Kültür merkezleri, müzik grupları, “atölye çalışmaları” vb. bu teoriksiz pratiğin, düşüncesiz eylemin “entelektüel” şemsiyesi olurken, bol resimli, bol ajitasyonlu ve bol sloganlı haftalık yayın organları yeni devrimci kuşağın teorik “gıda”sını aldığı tek kaynak haline gelmiştir.

Elbette içinde yaşanan bu süreçte kendinden menkul “teorisyenler” ortaya çıkmış ve değişik yayın organlarında teori “yapılmış”tır. Ancak bunlar da legalizmin, legalleşmenin bir parçası olmaktan öteye geçmemiştir.

İşte bu ortamda ve bu “hava” içinde Türkiye devrimci mücadelesinin teoriksizleş-

mesi derinleşmiş ve teori, daha tam ifadeyle, devrim teorisi bir yana bırakılmıştır. Neredeyse hiçbir “teori”ye sahip olmayan örgütler legal alanlarda köşe tutar hale gelmiştir.

Tam teorısizliğe alışılmışken, devrim teorisi, devrim stratejisi, devrim anlayışı olmaksızın “devrim yapma”ya soyunulmuşken ve bunlardan “umut” kesilmişken, birden *Yürüyüş* haftalık dergi “teori” yapmaya soyunmuştur.

Yürüyüş çevresinin “resmi ve merkezi” yayın organı olan, “yazıldığı ve basıldığı” çıkan “*Devrimci Sol*” dergisi¹ bile teorik değerlendirmelerden uzak kalmayı “başarmışken”, *Yürüyüş* haftalık derginin “teorik” değerlendirmelere girişmesi şüphesiz sevindirici olmuştur.

Yürüyüş haftalık derginin 382. sayısında başlayan ve süregiden “yazı dizisi” böyle bir yeni gelişmenin ürünü olarak görünse de, baştan itibaren teoriksizleşmenin ne boyutlara ulaştığını göstermesi açısından örnek niteliktedir.

Gezi Direnişi’nden alınma bir söz başlık yapan (“*Bu daha başlangıç*”) bu “yazı dizisi”, başında, “ayaklanmanın [Gezi “ayaklanması” kastediliyor -KC] küçük burjuvazide, reformizmde, oportünizmde, Kürt milliyetçilerinde yarattığı çarpık algıları, Cephe’nin [DHKC’nin -KC] doğru devrim anlayışını, savaş stratejisini, taktiklerini ve mücadele anlayışını özetleyerek göstermeye çalışacağız.”² denilerek gerekçelendirilmiştir.

“Yazı dizisi”nin 382. ve 383. sayılarda yayınlanan ilk iki bölümünde “genel teorik” sözler edildikten sonra, 384. sayıda yayınlanan üçüncü bölümünde “devrim anlayışı”na, “savaş stratejisi”ne, “taktikler”e ve nihayetinde “mücadele anlayışı”na değinilmiştir.

Gezi Direnişi sonrasında *Yürüyüş* haftalık derginin “teorik” bir yazıya gereksinme duyduğu öylesine açıktır ki, üçüncü bölümde ortaya konan “teori”nin ilk alt başlığı

¹ İlk sayısı Mart 1980’de çıkan “*Devrimci Sol*” dergisinin, Eylül 1980 tarihine kadar dört sayı çıkmış ve 5. sayısı Mart 1993’de yayınlanmıştır. 6. sayısı Haziran 1993’te ve 7. sayısı, iki yıl sonra, Aralık 1995’te yayınlanmıştır. 1996 yılında iki sayı, 1998 ve 1999 yılında üç sayı çıkmıştır. 15. sayısı Temmuz 2000’de çıkan “*Devrimci Sol*” dergisinin 2002-2004 arasında dört sayısı çıkmış ve 2009 yılına kadar beş yıl “tatil” edilmiştir. 22. sayısı Mayıs 2010’da ve 23. sayısı (son sayı) Mayıs 2012’de çıkmıştır.

² *Yürüyüş*, Sayı: 382, s. 38, 15 Eylül 2013.

“*Halkın Öfkesinin İktidara Yönelmemesinin, Dönüşmemesinin Nedeni Suni Dengedir*” olmuştur.

Bu başlık altında şunlar yazılıdır:

“Sunî denge özünde bizim gibi yeni sömürge ülkelerdeki sürekli millî kriz esprisiyle birlikte, emekçi kitlelerin içinde bulunduğu pasif tutumu ifade eder. Bir yandan sürekli olarak yaşanan kriz, diğer yandan bu krizin varlığına rağmen kitlelerin tepkisini ortaya koyamama durumudur. Halk kitleleri ile oligarşi arasında var olan sunî bir ilişkidir. Geniş halk yığınlarının tepkilerinin yumuşatılması, sunî olarak kontrol altına alınabilmesidir.”³ *

“Yazı dizisi”nin bir önceki bölümünde ise şunlar yazılıdır:

“Yeni-sömürge ülkelerde devrimci durum olduğu halde, sınıf mücadelesi silahlı biçime dönüşmeyebiliyor. Bunun nedeni halk ile oligarşi arasındaki sunî dengedir.”⁴

“Oligarşinin baskı ve terörü karşısında, halk kitlelerinin bilinçli eylemlere yönelememelerinin sebebi sunî dengedir. Yani halk kitlelerinin, tepkilerini göstermelerinin maddi koşulları olmasına rağmen, tepkilerini dile getirmemeleri, suskunlukları, başka bir deyişle memnuniyetsizliklerinin *sosyal alana* yansımamasının sebebi sunî dengedir.”⁵ (abc) **

³ *Yürüyüş*, Sayı: 384, s. 25, 29 Eylül 2013.

⁴ *Yürüyüş*, Sayı: 383, s. 31, 22 Eylül 2013.

⁵ *Yürüyüş*, Sayı: 384, s. 25.

* “*Devrimci Sol*” dergisinin (DS hareketinin merkez yayın organı) 2. sayısında (Mayıs 1980) şöyle yazılıdır: “Sunî denge, sürekli millî krizin olduğu bir ülkede, halk kitleleri ile oligarşi arasında varolan sunî bir ilişkidir, geniş halk yığınlarının tepkilerinin yumuşatılması, sunî olarak kontrol altına alınabilmesidir.” Görüldüğü gibi, *Yürüyüş*’ün “yazı dizisi”, “teorısizlik” ortamının getirmiş olduğu bazı “küçük” eklemeler dışında bir ve aynıdır.

** “*Devrimci Sol*” dergisinde şunlar yazılıdır:

“Bu koşullarda, halk kitlelerinin, oligarşinin baskı ve terörü karşısında, bilinçli eylemlerini ortaya koymamaları ne ile adlandıracağız? Devrimci durumun varlığını sürdürdüğü koşullarda, halk kitlelerinin (oligarşinin sözcülerinin deyişle) “sosyal patlamalara” gitmemesi nedir? İşte sunî denge budur. Yani, aslında halk kitlelerinin bilinçli tepkilerini gösterebilecekleri maddi koşullar varken, bu durumun sosyal alana yansımamasıdır. Bu durum, irademizin dışında bir olgu olduğu için bu dengeye sunî diyoruz.”

Biraz Mahir Çayan yoldaşın yazılarını okumuş herkesin kolayca anımsayacağı gibi, “suni denge” saptaması THKP-C'nin devrim teorisinin temel taşlarından birisidir. Dolayısıyla kendilerini THKP-C'nin “mirasçısı” olarak gören *Yürüyüş* haftalık derginin “teorik” açıklamalarında ilk sırayı alması şaşırtıcı değildir. Ama...

Evet, ama, Mahir Çayan yoldaşın “suni denge” saptaması hiç de “yazı dizisi”nde söylendiği gibi değildir. Üstelik suni denge, “halkın öfkesi”yle kısmen ve dolaylı olarak ilintiliyse de, “sınıf mücadelesinin silahlı biçime dönüşmeyebilmesi”yle ilintili değildir.

DHKP-C'nin değil, THKP-C'nin devrim stratejisinin, yani Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'nin temel unsuru olan suni denge *Kesintisiz Devrim II-III*'te şöyle ifade edilmiştir:

“... geri-bıraktırlmış ülke içindeki çelişkiler görünüşte yumuşamış (feodal döneme kıyasla) *halk kitlelerinin düzene karşı tepkisi* ile oligarşi arasında suni bir denge kurulmuştur.” (abç)

“Artık geri-bıraktırlmış ülkelerdeki oligarşik devlet aygıtı, mevcut üretim ilişkilerini –buna ülkedeki kapitalizm iç dinamiklerle gelişmediği için, emperyalist üretim ilişkileri demek yanlış olmayacaktır– uzun bir süre koruyabilecek seviyeye gelmiş, bu ülkelerdeki halk kitlelerinin özellikle geniş emekçi yığınlarının *tepkileri pasifize edilerek*, bu tepkiler ile oligarşi arasında *suni bir denge* kurulmuştur. (Bu durum, pasifizmin, revizyonizmin bu ülkelerdeki maddi dayanağını teşkil etmektedir.)” (abç)

Ve yine *Kesintisiz Devrim II-III*'te, ülkemizin “tarihi-sosyal-politik ve psikolojik etkenlerin yanında”, “ülkemizin ekonomik bünyesinin ve de küçük-burjuvazinin politik ve ekonomik örgütlenmesinin oluşturduğu özellikler”in “kitlelerin spontane patlamalarını pasifize etmede temel rolü oynadığı” belirtilir.

Yürüyüş haftalık derginin “suni denge”ye ilişkin “teorik” söylemi ile *Kesintisiz Devrim II-III*'te ortaya konan suni denge saptaması sadece yüzeysel olarak ve “anıştırma” yoluyla “benzeş”tir.

Herşeyden önce, suni denge, *Yürüyüş* haftalık derginin “teorik” söyleminde ifade

edildiği gibi, sınıf mücadelesinin “silahlı biçime” dönüşmesiyle doğrudan bağlantılı değildir. Şüphesiz suni denge ile tam anlamıyla olgunlaşmış olmasa da varolan milli kriz arasında bir bağlantı vardır.

Lenin'in milli kriz tanımında ifadesini bulduğu gibi, “alttakilerin eskisi gibi yönetilmek istemediği” ve “üsttekilerin eskisi gibi yönetemediği”, “ezilen sınıfların yoksulluk ve sıkıntısının, her zamankinden çok kötüleştiği” koşullarda ve bu nedenlerin sonucu olarak “barış zamanı'nda soyulmalarına şikayet etmeden izin veren, ama çalkantılı dönemlerde, hem bunalımın koşulları tarafından, hem de ‘üstteki sınıflar’ın kendileri tarafından bağımsız tarihsel eyleme itilen kitlelerin faaliyetinde oldukça büyük artış”la birlikte milli kriz ortaya çıkar, devrimci durum meydana gelir. Devrimci durumun varlığı da (devrim aşaması), silahlı eylem yöntemlerinin kullanılmasının koşullarını yaratır.

Mahir Çayan yoldaş, ülkemizde (ve tüm geri-bıraktırlmış ülkelerde) tam anlamıyla olgunlaşmış olmasa da milli krizin var olduğunu saptayarak silahlı mücadelenin nesnel koşullarının var olduğunu ortaya koyar.

Bu saptama karşısında, yani ülkemizde milli krizin (tam anlamıyla olgunlaşmamış olsa da) var olduğu, dolayısıyla silahlı mücadelenin nesnel koşullarının bulunduğu saptaması karşısında revizyonist ve oportünistler “itiraz” etmişlerdir. Onların “itirazı”, Lenin'in “klasik” milli kriz tanımına uygun koşulların olmamasıdır. Bunun “kanıtı” ise, Lenin'in belirttiği gibi, “kitlelerin faaliyetinde oldukça büyük artış”ın olmamasıdır.

İşte suni denge saptaması, böylesi bir “itiraz”ın sunduğu “kanıt” karşısında ülkemizdeki durumu açıklayan bir saptamadır. Bu saptamanın en belirgin özelliği, milli kriz koşullarında halkın mevcut düzene karşı memnuniyetsizlik ve tepkilerinin açığa vurulmaması, eyleme dönüşmemesi olgusudur. Bu açıdan, suni denge, bir olgudur, kitlelerin tepkilerinin açığa vurulmamasının ve vurulamamasının *nedeni değil, sonucudur*.

Bütün bunlar, gerek *Kesintisiz Devrim II-III*'te, gerekse THKP-C yazınında yeterince ve ayrıntılı olarak ortaya konulmuştur. Buna rağmen suni dengeyi (ve diğer şeyleri) “teorik” olarak ifade edebilmek için “özgün” olmaya çalışmak, bu “özgünlük” içinde olmadık sözcükleri ve kavramları “teori”nin

içine katmak yüzeyselliğe yol açmaktadır.

İşte Türkiye solunun son otuz yıldaki ideolojisizliğinin ve teoriden kaçışının son örneği bu “özgün” olma çabasında kendisini dışı vurmaktadır.

Yürüyüş haftalık derginin “teorik” yazı dizisi bunla sınırlı değildir. Başta ifade ettikleri gibi, suni dengeden sonra sıra “strateji”ye gelir.

“*Ülkemizdeki halk savaşı stratejisi Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisidir*” alt başlığı altında silahlı mücadele konusuna girilir.

“Halkın silahlı savaşı, Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi’nin öncülüğünde, şehirde ve kırdaki silahlı propagandanın, gerilla savaşının geliştirilmesiyle, yaygınlaşıp güçlenerek gerilla ordusuna ulaşacak. Artan halk hareketleri ve yöresel ayaklanmalarla birlikte Halk Ordusu’na dönüşecek ve en nihayet *topyekün ayaklanma*la oligarşik devlet yıkılarak Devrimci Halk İktidarı kurulacaktır.”⁶

Evet, haftalık *Yürüyüş* dergisine göre “halkın silahlı savaşı... silahlı propagandanın, gerilla savaşının geliştirilmesiyle... gerilla ordusuna ulaşır”!

Burada sapla saman karışmıştır.

Gerilla savaşı, askeri bir savaştır, bir askeri savaş biçimidir. Silahlı propaganda ise, *Kesintisiz Devrim II-III*’ten yaptıkları alıntıda ifade edildiği gibi, “*askeri değil, politik mücadeledir*”. Dahası “*Ferdi değil, kitlevi mücadeleye biçimidir. Yani silahlı propaganda, pasifistlerin iddia ettiği gibi kesin olarak terörizm değildir. Bireysel terörizmden amaç ve biçim olarak farklıdır.*”

Buna rağmen, silahlı propaganda ile gerilla savaşının özdeşleştirilmesi, aynılaştırılması basit bir “kalem sürçmesi” olmaktan öte, teorik yetersizliğin ve bilisizliğin bir ifadesidir.

Silahlı propaganda, “gerilla savaşının devrimci politik amaçlarla, siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olarak yürütülmesi, yani politik kitle mücadelesi olarak ele alınması”dır. Yani gerilla savaşı, temel politik mücadele biçimi olan silahlı propagandanın eşdeğeri değil, *aracıdır*. Gerilla savaşını, daha incelenmiş haliyle “silahlı eylemi” silahlı propagandayla özdeşleştir-

mek, tüm revizyonistlerin ve oportünistlerin (özellikle *Yürüyüş* kesiminin tarihsel temeli olan DY’nin) en tipik tutumudur. Teorısizleşme, *Yürüyüş*’ün “teori” yazımında böyle bir benzeşliğe yol açmıştır.

Elbette dahası da var.

Yürüyüş haftalık dergiye göre, silahlı propagandanın, dolayısıyla onunla özdeşleştirildiği gerilla savaşının geliştirilmesiyle birlikte “gerilla ordusu”na ulaşılacak ve ardından “halk hareketleri ve yöresel ayaklanmalarla birlikte” bu “gerilla ordusu” “Halk Ordusu”na dönüşecektir. Evet, ama yetmez. Halk ordusundan sonra sıra “*topyekün ayaklanmaya*” gelmektedir. Bu “topyekün ayaklanma” “nihai” evredir ve bu evrede “oligarşik devlet yıkılır”!

Bilinebileceği ya da halk savaşı yazını irdelendiğinde açıkça görüleceği gibi, halk savaşı, adı üzerinde askeri savaştır. Bu askeri savaş, kırlardan şehirlerin fethedilmesine yönelik bir çizgi izler. Çin ve Vietnam halk savaşlarında olduğu gibi, savaşın “nihai” aşaması, kırlarda oluşturulan ve geliştirilen halk ordusunun şehirleri ele geçirmesidir. Bu çizgi ile “topyekün ayaklanma” birbiriyle doğrudan ilinti içinde değildir.

Bir ilinti, bir bağlantı vardır. Bu da, *Kesintisiz Devrim II-III*’te aktarılan Che Guevara’nın ünlü saptamasında yer alır.

“Küçük savaşçı çekirdeklerin başlattıkları mücadeleye, sürekli olarak yeni yeni güçler katılır; kitle hareketleri boy göstermeye başlar, eski düzen küçük küçük bin parçaya ayrılır, ve işte tam bu anda işçi sınıfı ve kentli kitleler savaşın kaderini belirler.” (Che Guevara)

Burada “işçi sınıfı ve kentli kitleler savaşın kaderini belirler” ifadesinden *Yürüyüş* haftalık derginin çıkardığı sonuç “topyekün ayaklanma” olmuştur. Ne de olsa kentlerde, yapılırsa yapılırsa “ayaklanma” yapılır!

Konu bu kadar basit değildir.

Suni dengenin bozulması, yani halkın mevcut düzene karşı memnuniyetsizlik ve tepkilerinin açığa çıkması kaçınılmazdır. Kırsal bölgelerde köylülüğün bu tepkilerinin açığa çıkması, açıktır ki, köylü kitlelerinin gerillaya katılmasına yol açar. Aynı durumun kentlerde kitle gösterilerine, yerel ayaklanmalara yol açabilme *olasılığı* vardır. Ancak kentlerdeki kitle ayaklanmasının “topyekün”, yani “genel” bir ayaklanma halini al-

ması, bu kitlelerin bilinçli ve *örgütlü* olmasıyla olanaklıdır. Bu da, böylesi bir ayaklanmanın merkezi bir örgüt tarafından örgütleneyeceği anlamına gelir. Ortada bir halk savaşı ve bunun temel askeri gücü olarak halk ordusu varken, kentlerde genel bir ayaklanmanın örgütlenip örgütlenmeyeceği doğrudan halk ordusunun yönetimine ilişkin bir karara bağlı olacaktır. Aksi halde, kentlerde yoğunlaşmış ve askeri savaş koşullarına göre donatılmış ve mevzilenmiş emperyalizmin ve oligarşinin askeri güçleri karşısında işçi sınıfı ve kentli kitleler çaresiz kalacaktır.

Halk savaşını, halk ordusunu bir yana bırakarak, “nihai” olarak “topyekün ayaklanma” ile oligarşik devletin yıkılacağından söz etmek, sadece bir yerlerden “duyulmuş” bazı sözleri yinelemekten başka bir şey değildir.

Çin, Vietnam (1945 ayaklanması dışında) ve Küba devrimlerinde (ve halk savaşlarında) kentlerin ele geçirilmesi, kentlerdeki bir “topyekün ayaklanma” ile gerçekleşmemiştir. Nikaragua’da Sandinist hareketinin “kent ayaklanması”, kırsal alanlarda örgütlenmiş bir halk ordusu tarafından örgütlenmemiş ve desteklenmemiştir. Bu yönüyle kendine özgü bir yol izlemiştir. “Nihai” olarak kentlerdeki “topyekün ayaklanma” ile iktidarı ele geçirilmesi de bir “teori”dir, bir varsayımdır. Böyle bir “stratejik planlama” elbette yapılabilir. Ancak böyle bir planlamanın bir bütün olarak stratejik çizgi içindeki yeri ve bağlantılarının açık ve net biçimde ortaya konulması gerekir. Bunlar ortaya konulduğu ölçüde değerlendirilebilir ve tartışılabilir. Aksi halde, söylenen şey, yapılan “teori” sadece öznel bir akılıyürütmeden başka bir şey olmayacaktır.

Şu “saptama”ları yapabilenler açısından böylesi bir “stratejik planlama”dan söz etmek elbette olanaksızdır:

“Halk savaşının temel biçimi *silahlı mücadeledir*. Ancak silahlı mücadele mücadelenin tek biçimi değildir. Silahlı mücadele dışındaki *tüm mücadele biçimleri*, silahlı halk savaşını güçlendirici ve ona bağlı mücadelelerdir. Devrimci Parti, halkın günlük, ekonomik-demokratik mücadelesine de öncülük ederken bu mücadele ile nihai kurtuluşun sağlanamayacağına propagandasını yapıp ikti-

dar hedefini gösterir.”⁷

Evet, “halk savaşının temel biçimi silahlı mücadele”ymiş. Üstelik “tek biçim” değilmiş ve üstüne üstlük silahlı mücadele “dışındaki tüm mücadele biçimleri silahlı halk savaşını güçlendirici ve ona bağlı mücadeleler”miş!

İşte bir kez daha ideolojisizleştirilmenin ve teoriksizleşmenin bir örneği.

Halk savaşı, bir savaştır, askeri savaştır. Savaş, askeri savaş, açıktır ki, karşılıklı güçlerin silahla mücadele ettikleri bir eylem dizisidir. Bu anlamıyla halk savaşı, silahlı bir mücadeledir. Sanırsanız buda tartışılacak bir nokta yoktur.

Ama halk savaşının “temel biçimi”, içinde bulunulan evreye göre değişen değişik biçimlere sahiptir. İlk evrelerde gerilla savaşı “temel biçim” iken, ikinci evrede “hareketli savaş” ve üçüncü evrede “düzenli ordu savaşı” (ya da “mevzi savaşı”) “temel biçim” olarak ortaya çıkar. Her aşamada diğer biçimler (gerilla savaşı, hareketli savaş, düzenli ordu savaşı) temel biçime tabidir.

Bütün bunlar, halk savaşına ilişkin yazını biraz “kanştırmış” olan herkesin kolayca görebileceği şeylerdir. Ancak “silahlı mücadele dışındaki tüm mücadele biçimleri” denildiğinde, akla ilk gelen politik (siyasal) ve ekonomik-demokratik mücadele biçimleridir. Zaten cümlenin devamında “halkın günlük, ekonomik-demokratik mücadelesi”nden söz edilerek bu ifade edilmiş olmaktadır. Buradan anlıyoruz ki, *Yürüyüş* haftalık derginin “teori”sine göre, *politik* ve ekonomik-demokratik mücadele biçimleri silahlı mücadeleye “tabi”dir.

Bir kez daha sapla saman karışmıştır.

Bir başka yerde şöyle yazılmıştır:

“İdeolojik, ekonomik-demokratik mücadele *politik mücadeleye tabi* olarak yürütülür. Politik mücadele en genel anlamıyla temel mücadeledir. Ama emperyalizmin işgal biçimi ülkenin ekonomik, siyasi, sosyal, psikolojik, kültürel özellikleri, kısaca mevcut toplumsal formasyon, politik mücadelenin bir biçimi olan silahlı propagandanın temel mücadeleye biçimi olarak ele alınması ve *diğer* ekonomik-demokratik mücadele biçimlerinin ona tabi kılınmasını ve

⁷ *Yürüyüş*, Sayı: 384, s. 27.

onun tarafından belirlenmesini zorunlu kılar.”⁸ (abç)

Üstelik bütün bu karmaşa ve keşmekeş “yazı dizisi”nde de aktarılan *Kesintisiz Devrim II-III*’teki şu saptamayla yan yana durmaktadır: “Silahlı propagandayı temel, öteki politik, ekonomik ve demokratik mücadele biçimlerini, bu temel mücadele biçimine tabi olarak ele alan devrimci stratejiye Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi denir.”

Mahir Çayan yoldaşın kaleme aldığı THKP’nin 1 Nolu Bildirisi’nde şunlar yazılıdır:

“Politik mücadele, devrimci yayımla yapılan politik propagandadan, politik nitelikteki kitle gösterilerinden, politik grevlere ve de gerilla savaşına kadar çeşitli biçimlerde cereyan eder.

Gerilla savaşı, politik mücadelenin en üst ve en etkili biçimidir.”

Şimdi işin içinden çıkmak *Yürüyüş* haftalık dergi için oldukça zorlaşmış olacaktır. Yine de bir kolaylık olsun diye *Kesintisiz Devrim II-III*’te ortaya konulmuş belirlemeyi anımsatalım:

“*Silahlı propaganda, kır ve şehir gerilla savaşı ile psikolojik ve yıpratma savaşını içerir.*

Temel mücadele biçiminin bu şekilde ele alınması, elbetteki öteki mücadele biçimlerinin ihmal edilmesi demek değildir. Silahlı propagandayı temel alan örgüt, öteki mücadele biçimlerini de gücü oranında ele alır. Ancak öteki mücadele biçimleri talidir. Silahlı propaganda, temel mücadele biçimidir. Bu ekonomik ve demokratik kitle hareketlerine seyirci kalınması demek değildir. Örgüt, gücü oranında, ekonomik ve demokratik hak ve istemler etrafında kitleleri örgütlemeye çalışır. Oligarşiye karşı her çeşit tepkiyi yönlendirmeye uğraşır. Ancak başlangıçta asla her yere koşmaz, gücünü aşan silahla güven altına alınamayan kitle hareketlerinin içine girmez. *Gücüyle orantılı olarak silahlı propagandanın dışındaki, bilinçlendirme, siyasi eğitim, propaganda ve örgütlendirme işleri*

ile uğraşır.

Klasik politik kitle mücadelesi ile silahlı propaganda birbirini izler ve birbirinin içinde, birbirine bağımlıdır- lar, her biri diğerini karşılıklı etkiler.

Silahlı propagandanın dışındaki öteki politik, ekonomik, demokratik mücadele biçimleri silahlı propaganda tabidir ve silahlı propagandaya göre biçimlenirler. (Tali mücadele biçimleri temel mücadele biçimine göre şekillenir. Yani silahlı propaganda metodlarına göre şekillenir).

İşte silahlı propagandayı temel, öteki politik, ekonomik ve demokratik mücadele biçimlerini, bu temel mücadele biçimine tabi olarak ele alan devrimci stratejiye, *Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi* denir. (Bu stratejinin örgütü de, ideolojik mücadeleyi bir polemik aracı olarak ele almaz. İdeolojik mücadeleyi, kendi kadrolarının siyasi eğitimi olarak ele alır).” (abç)

Mahir yoldaşın bu saptamaları: Birinci olarak, silahlı propagandanın “askeri” değil, politik bir mücadele biçimi olmasına; ikinci olarak, silahlı propaganda dışındaki “öteki”, “diğer” politik mücadele biçimlerinin (ve de ekonomik-demokratik mücadele biçimlerinin) varlığına dayanır. Bu iki temelden hareketle, ülkemizin somut tarihsel koşullarında hangi mücadele biçiminin *temel*, hangisinin *tali* (ikincil, tamamlayıcı) mücadele biçimi olacağını saptar.

“Emperyalizmin işgali altında olan ülkelerde emperyalizm ve oligarşiye karşı mücadele nasıl yürütülecektir? Oligarşi ile halkın memnuniyetsizliği ve tepkileri arasındaki suni denge hangi mücadele biçimi *temel* alınarak bozulacaktır? Halkı devrim saflarına çekmek için hangi mücadele metodunu *temel* olarak seçeceğiz? Geniş bir siyasi gerçekleri açıklama kampanyasınının *temel* aracı hangi mücadele biçimi olacaktır?” (abç)

Kolayca anlaşılacağı gibi, Mahir yoldaş, bir yandan politik mücadele ile ekonomik-demokratik mücadelenin ilişkisini, diğer yandan değişik politik mücadele biçimlerinin (silahlı propaganda ve klasik politik kitle mücadelesini) karşılıklı ilişkisini ele alır ve bunların temel-tali ilişkisi içinde strateji-

de nereye oturduğunu belirler.

Bu belirlemeleri yaparken, ayrıca, “klasik politik kitle mücadelesini”, diğer bir ifadeyle, klasik “kitle çalışması”nı da değerlendirir. Üstelik bu değerlendirmesini yaptığı yerde dipnotta (7 nolu dipnot) bu “klasik politik kitle mücadelesi”nin “kitleleri bilinçlendirme politikası”nı ayrıntılı olarak ortaya koyar.

Yalın olarak “klasik politik kitle mücadelesi”ni şöyle özetler:

“Kitlelerin içine girerek, kitlelerin acil gereksinimleri etrafında, kitleleri örgütleyip, eyleme sokma ve kitlelere siyasi bilinç götürüp örgütleme, yani emekçi kitlelerin ekonomik ve demokratik hak ve istemleri etrafında kitleleri örgütleyip, siyasi hedefe yönlendirme.”

İşte Mahir yoldaşın tali, temele tabi, ikincil mücadele biçimi olarak ele aldığı “klasik politik kitle mücadelesi” budur.

Bütün bunlar, ayrıntılı olarak değerlendirilmiş ve planlanmış bir stratejik çizginin özlü ifadeleridir. Bu özlü ifadeler, bu stratejik çizgiyi (Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi) benimsemiş her örgütün özenle bilmesi, öğrenmesi, geliştirmesi ve pratiğe doğru biçimde uygulaması gereken saptamaları içerir. Bunlar öylesine belirleyici saptamalardır ki, herhangi bir dönemde ya da koşulda, “merkezi periyodik yayın organı”nın (siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olarak) ve broşürlerin çıkartılıp çıkartılmayacağına kadar somut soruların yanıtlanmasını olanaklı kılar.

Bütün bunlardan sonra haftalık *Yürüyüş* dergisinin “yazı dizisi”nde sıra “strateji”ye, yani “bir ülkede devrimci savaşı zafere ulaştırmanın ön koşulu”na⁹ gelir ve bir dizi söz söylenir. Şu “stratejik” saptama yapılır:

“Ülkemizde halk savaşı, silahlı mücadeleyi temel alan bir öncü savaşı aşamasını kapsar.”¹⁰

Ardından “*öncü savaşı, stratejik öneme sahip taktik bir mücadeledir*”¹¹ saptaması gelir. Ve öncü savaşı, “düzenli ordular aşamasına kadar sürecek... *taktik bir aşama*” (ama “stratejik önemde” bir aşama) olarak tanımlanır.¹²

Böylece 1978 yılında, *Yürüyüş* çevresinin henüz DS olarak ayrı bir yapılanmaya gitmediği ve Devrimci Yol’un (DY) içinde yer aldığı dönemde DY tarafından yapılmış olan saptamayla tarihsel bir “ilinti” kurulmuştur.

O yıllarda, 1978 yılında, DY, ezile büzüle öncü savaşı konusundaki görüşlerini ortaya koymak zorunda kalmış ve şu görüşü ortaya koymuştur:

““Halk Savaşı, öncü savaşı aşamasından geçecektir: Öncü savaşı bir devrim stratejisi değil, bir *taktik evredir*”¹³ (abc)

DY’nin öncü savaşını “taktik evre” olarak belirlemesi yoğun bir eleştiriyle karşı karşıya kalınca, bir süre sonra “açıklık” getirilmiştir:

“Öncü savaşı devrim stratejisi değildir. Devrim stratejisi, devrimin temel ve genel yolunu belirler. Ülkemizde devrim uzun dönemli bir silahlı savaş yolundan, ülkemize özgü bir halk savaşından geçerek zafere ulaşacaktır. Öncü savaşı, ülkemizde halk savaşının geçmek zorunda olduğu; halk savaşının ilk evresinde geçilecek olan bir ‘*ara aşama*’ veya ‘*taktik evre*’dir. Emperyalizmin 3. bunalım dönemine has gelişmelerin bir sonucu olarak halk savaşının başlangıç aşaması proletarya partisinin örgütleyip yürüteceği öncü-gerilla mücadelesi ile karakterize olacaktır.”¹⁴

DY’nin bu öncü savaşı anlayışı, hemen hemen olduğu gibi DS tarafından da benimsenmiştir. *Yürüyüş* haftalık derginin “yazı dizisi”nde bu durum bir kez daha yinelenmiştir.

Bu anlayış, şüphesiz halk savaşının bir “devrim stratejisi” olarak tanımlanmasına dayanır. Dolayısıyla “bir devrim stratejisi” olmayan öncü savaşı da, bu bağlamda “taktik evre” ya da halk savaşının “ara aşaması” olarak tanımlanmak durumundadır.

Butün bu “teori” üretme çabalarının temelinde, Mao Zedung ve Giap tarafından ayrıntılı biçimde ortaya konulmuş olan halk savaşı stratejisi ile Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nin birbirine karıştırılması yatar.

Bilinebileceği gibi, Politikleşmiş Askeri

⁹ *Yürüyüş*, Sayı: 384, s. 26.

¹⁰ *Yürüyüş*, ags, s. 26.

¹¹ *Yürüyüş*, ags, s. 27.

¹² *Yürüyüş*, ags, s. 27.

¹³ DY, Sayı: 17, Nisan 1978.

¹⁴ DY, Bazı Teorik Sorunlar Üzerine, Sayı: 18, Mayıs 1978.

Savaş Stratejisi, emperyalizmin III. bunalım döneminin ilişki ve çelişkilerinin somut tahlilinden yola çıkılarak saptanmıştır. Bu bağlamda, emperyalizmin I. ve II. bunalım döneminin özelliklerine göre biçimlenmiş olan halk savaşı stratejisinden belli farklılıklar gösterir. Bu farklılığın en tipik olanı, *sunidenge* ve *öncü savaşıdır*.

Mahir yoldaşın belirttiği gibi, I. ve II. bunalım döneminde feodal ve yarı-feodal ülkelerde, “Feodalizme karşı, feodal sopa ile sömürülen halkın, özellikle hemen hemen serf statüsünde olan köylülerin –çelişkiler çok keskin– spontane patlamalarını ve isyanlarını” örgütleyerek *halk savaşını* başlatırlar. Giap’ın ifade ettiği gibi, halk savaşı, “genellikle, bizden maddi olarak daha güçlü olan bir düşman üzerinde *mutlak siyasi üstünlüğü* sağladığımız şartlarda verilir”¹⁵. Oysa öncü savaşı, mutlak siyasi üstünlüğü *sağlamaya yönelik* bir savaştır. Bu nedenle de, halk savaşının içinde “taktik bir evre” ya da “bir aşama” değildir. Bu da emperyalizmin III. bunalım döneminin özelliklerinden kaynaklanan yeni bir durumdur.

Öncü savaşını, halk savaşının bir parçası olarak tanımlamak, her durumda halk savaşının (Mao ve Giap’ın ayrıntılı olarak ortaya koyduğu) gerçek ve doğru içeriğini bozar. TKP/ML’nin savunduğu ve yürüttüğünü iddia ettiği halk savaşı anlayışını savunmakla özdeşir.

Biz, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nin, bir bütün olarak öncü ve halk savaşı aşamalarını kapsadığını söylüyoruz. Öncü savaşını, halk savaşının “içinde” ve ilk aşamasını (düzenli ordular aşamasına kadar) kapsayan bir “evre” olarak tanımlamak Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nin bütünselliğini hiç anlamamak demektir. Sadece öncü ve halk savaşında, bir savaş biçimi olarak *gerilla savaşının* varlığından yola çıkarak, öncü savaşını halk savaşının “içine” yerleştirmek, amaç ile araçların birbirine karıştırılmasından başka sonuç vermez. Giap ve Mao’nun halk savaşına ilişkin değerlendirmeleri dikkatli biçimde irdelendiğinde

görülecektir ki, halk savaşında gerilla savaşı, sözcüğün tam anlamıyla askeri savaş biçimi olarak ele alınır. Oysa öncü savaşında gerilla savaşı, yani askeri savaşın bu biçimi, politik mücadele biçimi olan silahlı propagandanın bir aracıdır.

Bütün bunlar marksist-leninist yazında yeterince ele alınmış ve değerlendirilmiştir. Bu nedenle, “teorik yazı” kaleme almaya çalışmak yerine, öncelikle bu değerlendirmelerin kavranılması önemlidir. “Teori” yapmak ya da “teorik” bir yazı kaleme almak, ideolojisizlik ve teorısizlik ortamında elbette kolaydır. Ancak politikleşmiş askeri savaşa ilişkin “teori” yapmak, herşeyden önce özen ve ciddiyet gerektirir. Söz konusu olan askeri savaştır. Askeri savaşta insanlar yaşamlarını ortaya koyarlar. Çala kalem yazılmış “teorik” yazılar, üstün körü geçirtilmiş konular, her yana çekilebilir elastiki sözler, belki oportünist “teori”ler için vazgeçilmez özellikler olsa da, askeri savaşı benimseyen, üstelik politikleşmiş bir askeri savaş çizgisini benimseyenler için aynı durum geçerli değildir.

Bir kez daha yineleyelim: Burada değinmeye çalıştığımız konular başlı başına incelenmesi, üzerinde düşünülmesi ve hatta yoğun biçimde tartışılması gereken konulardır. Bunları yapabilmek için, herşeyden önce marksist-leninist yazını ve THKP-C yazını bilmek gerekir.

Burada *Yürüyüş* haftalık dergisinin “güncellediği” DS’nin ilk dönemlerindeki görüşlerinin belirgin yanlışlıklarına, eksikliklerine, karışıklıklarına ve belirsizliklerine dikkati çekmekle yetiniyoruz. Bu konulara ilişkin ayrıntılı bilgi ve değerlendirmeler *Kurtuluş Cephesi*’nin değişik sayılarında bulunabilir. Yeter ki eksikliklerin farkına varılsın.

Son olarak belirtelim ki, “teori” yapmaya kalkışmak da, teorik bir metni okumak da zorlu bir iştir. Özellikle ideolojisizliğin egemen olduğu, her türlü teorik tartışmanın bir yana itildiği uzun bir süreç sonunda bu çok daha zorludur. Ama devrimci mücadelede kolay yol zaten yoktur.

“Bu kıtasal taktik ve strateji yerine sınırlı kalıplar uygulanıyor: Dar kapsamlı seçim çekişmeleri; şurada burada seçimi kazananların başarıları; iki milletvekili, bir senatör, dört belediye başkanı, halkın üzerine ateş açılarak dağıtılan büyük çapta bir gösteri; bir öncekine göre bir iki oy farkıyla kaybedilen yeni bir seçim; kazanılan bir grev, kaybedilen on grev; bir adım ileri, on adım geri; belli bir kesimde zafer, bir diğerinde on kez bozgun... Sonra birdenbire oyunun kuralları değişir, herşeye yeniden başlamak gerekir.

Bu tutum neden ileri geliyor? Halk enerjisini neden hep böyle boşuna harcıyor? Bunun tek nedeni var: Bazı Amerika ülkelerinde ilerici güçler taktik hedefler ile stratejik hedefleri korkunç bir şekilde birbirine karıştırıyorlar, küçük taktik sorunlarda büyük stratejik hedefler görmek istemişlerdir. Bu önemsiz saldırı mevzilerini ve elde edilen küçük kazançları, sınıf düşmanının temel hedefleri olarak göstermeyi bilen gericiliğin akıllıca davrandığını kabul etmeliyiz.

Böylesine büyük hatalar işlenen ülkelerde, halk hiçbir değeri olmayan eylemler için son derece büyük fedakarlıklar pahasına her yıl alaylarını seferber eder. Bunlar düşman topçusunun ateşine maruz kalan geçici mevzilerdir.

Bu mevzilerin adı, parlamentodur, kanuniliktir, yasal ekonomik grevdir, ücret artışıdır, burjuva anayasasıdır, bir halk kahramanının serbest bırakılmasıdır... Ve işin en kötü tarafı şudur ki, bu mevzileri elde etmek için bile, burjuva devletinin oyun kurallarını kabul etmek ve bu tehlikeli siyasal oyuna katılmak iznini alabilmek için de uslu ve akıllı başında insanlar olduğumuzu, hiçbir tehlike arz etmediğimizi; örneğin kışlalara ve trenlere saldırarak, köprüleri uçurmak, katilleri ve işkence uzmanlarını cezalandırmak, dağlara çıkıp ayaklanmak ya da yumruklarımızı sert ve kararlı bir biçimde kaldırarak, Amerika'ya son kurtuluş mücadelesinin kesin müjdesini vermek gibi tehlikeli işlerle bir alış-verişimizin olmadığını ispat etmek lazımdır.”

Che Guevara

Latin-Amerika Devriminin Taktik ve Stratejisi

SERDAR SOYERGİN

1960/ADANA

26 EKİM 1980/ADANA

1960 yılında Adana'da doğdu. Faşist milis saldırıların yoğunlaştığı bir dönemde, lisede devrimci mücadeleye katıldı. Liseden sonra Adana Eğitim Enstitüsü'ne girdi ve burada THKP-C/HDÖ'nin örgütsel faaliyetleriyle tanıştı. 1979 yılında THKP-C/HDÖ üyesi olarak okul ve mahalle ilişkilerinde çalıştı ve 1979 ortalarında Adana Çukobirlik Yağ Fabrikası'na işçi olarak girerek, sendikal çalışmaların örgütlenmesinde yer aldı. Bu çalışmalarındaki etkinliği, sarı sendikacılar tarafından etkisizleştirilmek amacıyla polise ihbar edildi ve bir süre polis tarafından gözaltına alındı. 1980 başından itibaren polis tarafından aranması üzerine, illegal örgütsel faaliyette bulunmakla görevlendirildi.

14 Eylül 1980 günü Süleyman AYDEMİR yoldaşla birlikte gerçekleştirdikleri cezalandırma eylemi sonrasında oligarşinin resmi zor güçleriyle silahlı çatışmaya girdiler ve çatışmada bir tank yüzbaşısını öldürdüler. Serdar yoldaş, çatışma sırasında aldığı iki kurşun yarası sonucu oligarşinin eline tutsak düştü.

Olayda bir yüzbaşının öldürülmesi nedeniyle 12 Eylül faşist askeri yönetimi çılgına döndü, halka ve devrimcilere duydukları bütün kinlerini Serdar yoldaşın yargılanmasında gösterdi.

40 gün süren tüm yargı-yargıtay ve onay işlemleri, hiç bir hukuk kuralına uyulmaksızın gerçekleştirildi ve idam cezası 25-26 Ekim 1980 gecesi infaz edildi.

Serdar yoldaşın son isteği, zafer günü yoldaşlarıyla birlikte içmeyi düşündüğü kahveyi, cellatların gözlerinin içine bakarak içmek olmuştur.

LEVENT ERTÜMER

1959/BERGAMA
14 EYLÜL 1977/BERGAMA

FARUK AÇIL

1959/BERGAMA
14 EYLÜL 1977/BERGAMA

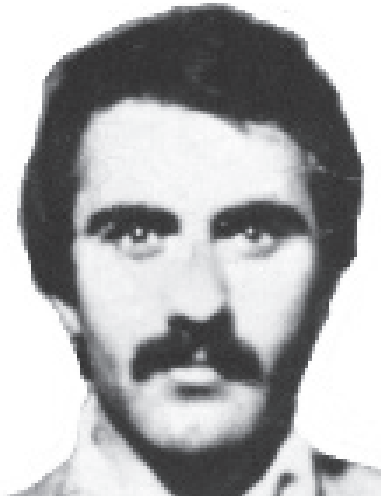
LEVENT ERTÜMER ve FARUK AÇIL yoldaşlar, 1977 yılında THKP-C/HDÖ üyesi olarak örgütsel faaliyette bulundular. 14 Eylül 1977 günü faşist milislere yönelik silahlı eylem hazırlığı sırasında yanlarında bulunan bombaların patlamasıyla yaşamlarını yitirdiler.

ZİYA ERDÖNMEZ

1954 SİVAS/KANGAL
17 EKİM 1980 İSTANBUL/KADIKÖY

1954 Sivas/Kangal doğumlu Ziya yoldaş, 1973 yılında İstanbul İktisat Fakültesi'ne girişiyle devrimci mücadeleye aktif olarak katılmıştır. 1973-76 arasında öğrenci hareketi içinde çalışmış ve 1974 yılında AÖS'ne yönelik faşist saldırılarda yaralanmıştır. 1975-76 döneminde İYÖKD Yönetim Kurulu üyesi olarak çalışmış ve 1977'de THKP-C/HDÖ'nin Öncü Savaşı'na başlamasıyla birlikte profesyonel kadro olarak devrimci savaşa katılmıştır. 1979 sonlarında THKP-C/HDÖ İstanbul İl Komitesi üyeliğine getirilmiş ve 1980'de Genel Komite üyesi olmuştur. 17 Ekim 1980 günü Kadıköy Nüfus Dairesi'nin basılması eylemi sırasında oligarşinin resmi zor güçleriyle girdiği çatışmada katledilmiştir.

Parasal Genişlemenin Sonu

Mayıs ortalarında ABD Merkez Bankası'nın (FED) Eylül ayından itibaren "*parasal genişleme*" politikasına son vermeye başlayacağını açıklamasıyla birlikte dünya "piyasaları", özellikle Türkiye'nin de arasında bulunduğu "gelişmekte olan ülkeler" in piyasaları hop oturup, hop kalkmaktadır. FED'in, popülist söylemlerle FED başkanı Bernanke'nin açıklamasıyla birlikte "gelişmekte olan ülkeler" in borsaları hızla düşerken, ulusal paralar hızla değer kaybetmeye başladı. 90 binler seviyesine doğru ilerleyen İstanbul Borsası (BİST) 70 binler ve hatta 60 binler "seviyesi"ni görürken, dolar 2 TL'yi aştı.

Genel "hava", 2007 mortgage krizi sonrasında FED'in başlatmış olduğu "parasal genişleme" (*QE/Quantitative Easing*) politikasıyla piyasalara verilmeye başlanan ve 2008-2013 döneminde yaklaşık 3 trilyon doları bulan "likidite"ye boğulan piyasalar (ki "piyasa" denilen şey, çek-senet-bono ve borsadan ibarettir) hüzün içinde "ne yapacakları" nı kara kara düşünmeye başlamışlardır.

FED'in "varlık alımı" diyerek piyasaya sürdüğü ve gerçekte karşılığı olmayan 3 trilyon doların para piyasalarında yarattığı hareketliliğin şimdi sona ereceğinin açıklanması, piyasa "aktörleri" nin dünyasını karartmaya yetmiştir.

Oysa FED'in "parasal genişleme politikası"nın sürekli olmadığını, daha önceki I. ve II. "parasal genişleme"de olduğu gibi, 2012 sonlarında başlatılan III. "parasal genişleme" politikasının da "günün birinde mutlaka sona ereceği"ni bu piyasa "aktörleri" de, ekonomi "yöneticileri" de çok iyi bilmektey-

diler. Buna rağmen, Bernanke (FED başkanı) arabanın tekerine çomak sokan "kötü adam" oluvermiştir.

Bilinebileceği gibi, 2007 mortgage ("ipotekli konut kredisi") kriziyle birlikte FED'in "piyasaya müdahalesi"nin ifadesi olan "parasal genişleme" adı verilen olay, sermayenin değer kaybını önlemeyi ve değer kaybına uğramış sermayeleri devlet eliyle değerlendirmeyi (kurtarmayı) tanımlamaktadır.

"Parasal genişleme", teknik olarak (yani burjuva iktisadı söylemi ve mantığı içinde), FED'in açık piyasa işlemleri yoluyla devletin (merkezi hükümetin) borçlarının "menkul kıymetleştirilmiş" hali olan hazine bono ve tahvillerini satın almasıdır. Böylece devlet bono ve tahvillerine ek bir talep yaratarak bunların fiyatının yükselmesini sağlar. Devlet "kağıtları"nın fiyatının yükselmesiyle Hazine daha yüksek fiyatla yeni bono ve tahvil satar ve bu yolla, düşük maliyetli borçlanmaya gider. Diğer bir ifadeyle, FED, piyasalara alıcı olarak girip hazine bono ve tahvillerini satın alarak bunların değerinin yükselmesini sağlar (Arz-talep yasası). Hazine "kağıtları", yani devlet tahvilleri, ilk fiyatlarından sabit yüzdeli bir "getiri"ye sahiptir. Dolayısıyla fiyatlarının yükselmesi, "getiri yüzdesi"nin, yani faizlerin düşmesine yol açar.

Örneğin, 1.000 dolarlık bir tahvil %5 sabit faize sahipse "getirisi" 50 dolar olur. Tahvilin FED tarafından satın alınmasıyla fiyatı 1.100 dolara çıktığında "getirisi" sabit olduğundan, yani 50 dolar olarak kalacağından, faiz oranı %4,54'e düşer. Böylece hazine "kağıtları"na olan talep düşer. O zamana ka-

dar hazine “kağıtları”na yatırılan paranın bir bölümü bu “kağıtlar”dan çıkar ve “getirisi” daha yüksek “kağıtlara” (hisse senetlerine) yönelir. Bunun sonucunda da, hisse senetlerinin değerleri yükselir.

Öte yandan, FED, bankaların elindeki “toksik” varlıklarını ve bankaların hisse senetlerini nakit karşılığı satın alır. Bunun sonucunda da, bankalar yeni “likidite”ye sahip olurlar. Bu “likidite” de yeni banka kredileri olarak piyasaya verilir. Teknik olarak, hazine tahvillerinin faizleri düştüğünden, bu yeni banka kredileri de daha düşük faize sahiptir. Sonuç olarak, bu “parasal genişleme”yle birlikte, bankalar düşük faizli kredi verebilecek hale gelirler. Bu düşük faizli yeni krediler de “kredi piyasasındaki” tıkanıklığın aşılmasına, kapitalistin üretime devam edebilmesi için gerekli “kaynağın” sağlanmasına hizmet eder.

Bu boyutuyla “Parasal Genişleme” (QE/ *Quantitative Easing*) sadece “teknik” bir işlem gibi görünse de, son tahlilde piyasalara “nakit para” (likidite) verilmesinden başka bir şey değildir.

“I. Parasal Genişleme” (QE1) politikası sonucunda 2007-2009 yıllarında piyasalara 1,75 trilyon dolar para verilmiştir. Ancak ABD Merkez Bankası’nın (FED) “I. Parasal Genişleme” politikası sonucunda piyasalara 1,75 trilyon dolar verilmesine karşın “likidite sıkışıklığı” aşılamamış ve 2010 yılında “II. Parasal Genişleme” (QE2) politikası uygulanmış ve bu yolla piyasalara 600 milyar dolar “nakit” (likit) para verilmiştir. Böylece iki “parasal genişleme” politikası sonucunda ABD Merkez Bankası finans sektörüne 2,4 trilyon dolar “nakit” para “pompalamıştır”.

FED, 13 Eylül 2012’de başlayan “III. Parasal Genişleme” (QE3) yoluyla piyasalara ayda 60-80 milyar dolar civarında olmak üzere yaklaşık 600 milyar dolar vermiştir. Böylece üç parasal genişleme uygulaması sonucunda piyasalara verilen “nakit” miktarı 3 trilyon doları bulmuştur.

Genel olarak, piyasadaki “emisyon miktarı”, yani “para ve paramı şeyler”in toplamı, her durumda meta fiyatlarının toplamının paranın devir hızına bölünmesiyle elde edilen bir sabitliktir. Metaların fiyatlarında ve paranın devir hızında değişiklik olmaksızın piyasadaki para miktarının artması, her durumda **metaların fiyatlarının artmasına** yol

açar. Bu da **enflasyon** demektir.

Monetaristlere göre, enflasyonun, yani meta fiyatlarının artmasının temel nedeni, karşılıksız para basımıdır. Dolayısıyla enflasyonu önlemenin “tek” yolu da piyasadaki “para miktarı”nı azaltmaktan geçer.

FED’in “parasal genişleme” politikası, denli “tahvil alım programı” gibi görünse de, her durumda metaların toplam kitlesinde artış olmaksızın piyasadaki para miktarının artmasına yol açmıştır. Bu durumda olması gereken (monetarizme göre) enflasyonun artmasıdır. Ancak bu beklenildiği (ya da iktisatçıların varsaydığı) kadar bir enflasyonist etkiye yol açmamıştır. En azından böyle bir etkiye sahip olmadığı kabul edilmiştir.

Dünya Merkez Bankaları Rezervleri		
(Milyon \$)	Toplam	% Değişim
2007	7.111.678	27,6
2008	7.771.561	9,6
2009	9.041.776	11,1
2010	10.385.434	13,5
2011	11.494.291	10,1
2012	10.911.991*	-5,1

Kaynak: IMF, IFS, Eylül 2013.
* 2012 yılında rezervler, ABD’de 398 milyar \$, Fransa’da 114 milyar dolar ve Almanya’da 166 milyar \$ azalmıştır.

Gerçekte ise, FED’in piyasalara verdiği 3 trilyon dolar, ne kadar “tahvil alımı” için kullanılmış görünse de, son tahlilde dünya piyasasında 3 trilyon dolarlık bir “emisyon” artışına neden olmuştur. Bu artışın kaçınılmaz olarak yaratacağı enflasyonun gerçekleşmesinin en temel nedeni, FED’in piyasalara verdiği bu paranın büyük bir bölümünün merkez bankalarının **rezervlerinde** tutulmasıdır.

2007 yılında 7,1 trilyon dolar olan dünya toplam rezervleri 2012 yılında 11 trilyon dolara yükselirken, bunda FED’in üç “parasal genişleme” sonucunda piyasaya sürdüğü dolarlar belirleyici olmuştur. Bu da “parasal genişleme”yle ABD’nin piyasaya sürdüğü karşılıksız dolarların dünya ülkeleri tarafından enflasyonist etkiden “arındırılması”ndan başka bir şey değildir.

Gerçekte “parasal genişleme”nin enflasyonist sonuçları çok daha farklı yönden ortaya çıkmıştır.

Yukarda da ifade ettiğimiz gibi, “parasal genişleme”, FED’in “varlık alımları” yoluyla bono ve tahvillerin değerlenmesini sağlama-sı sonucu dünya çapında *faiz oranları* çok

Rezervler						
(Milyon \$)	Çin	Japonya	Brezilya	G. Kore	Meksika	Türkiye
2007	1.546.365	973.297	180.334	262.533	87.208	76.496
2008	1.966.037	1.030.763	193.783	201.545	95.300	73.675
2009	2.452.899	1.048.991	238.539	270.437	99.889	74.933
2010	2.913.712	1.096.069	288.575	292.143	120.584	85.959
2011	3.254.674	1.295.839	352.010	306.935	149.208	87.937
2012	3.331.120	1.227.147	369.565	323.207	160.413	99.942
2013 Tem.	3.496.686	1.254.033	371.966	329.709	168.901	124.187

Kaynak: World Bank, WDI, 2012.

düşmüştür. Faiz oranlarının düşmesiyle birlikte, düşük faizli borçlanma olanağı artmıştır. Neredeyse sıfır faizle (örneğin Japonya) borçlanabilmek olanaklı hale gelmiştir. “Parasal genişleme” ile piyasalara verilen 3 trilyon dolar her ne kadar merkez bankalarının rezervlerinde tutuluyor olsa da, değişik araçlarla bankalara ve finans kuruluşlarına çok düşük faizle kullanılması sağlanmıştır. Bu düşük faizli borç sermayesinin büyük bir bölümü daha *yüksek* faiz geliri (“getiri”) sağlanan “piyasalara” akmıştır. Bu dönemde “düşük kur, yüksek faiz” politikası uygulayan “gelişmekte olan ülkeler” bu para akımından önemli ölçüde yararlanmışlardır. Özellikle bu ülkelerin borsalarına (hisse senetleri) ve devlet kağıtlarına (bono ve tahviller) büyük ölçekli para girişi olmuştur. Dışa bağımlı ve kendi yerli sermaye birikimi olmayan “gelişmekte olan ülkeler” bu para girişiyle birlikte dış ödemeler dengesi açığını (cari açık) kapatmışlardır. Böylece “cari açık”tan kaynaklanan “finansal kriz” ötelenmiştir.

Öte yandan uluslararası piyasalarda faizlerin görece olarak düşmesi sonucu kamu ve özel sektörün dış borçlanma olanağı olağanüstü artmıştır. Bu da özel sektörün dış borcunun katlanarak büyümesine yol açmıştır.

“Parasal genişleme”nin üçüncü etkisi, para-sermayenin ihraç edildiği ülkede *iç ta-*

lebin (tüketici kredileri ve kredi kartları yoluyla) büyümesine neden olmuştur. Geniş kitlelerin reel gelirlerinde herhangi bir artış olmaksızın gerçekleşen bu iç talep patlaması, aynı zamanda yüksek faiz “getirisi”nin kaynağı haline gelmiştir.

“Yüksek faiz-düşük kur” politikası sonucu “gelişmekte olan ülkeler”in yerli üretiminin maliyeti artarken, ithal ürünlerin fiyatı göreceli olarak düşmüştür. Bu da *ithalatın* patlamasına yol açmıştır.

İthalatın patlaması cari açığı daha fazla büyütmüş ve büyüyen cari açığın “finansmanı” bir kez daha sorun haline gelmiştir. Buna karşı bulunan “çare” ise, “gelişmekte olan ülkeler”in *iç varlıklarını* uluslararası para-sermayeye satması olmuştur.

“Parasal genişleme”nin bu sonuçları, çok açıktır ki, uluslararası sermayenin “getirisi”nin yükselmesini sağlamıştır. Bir yandan “gelişmekte olan ülkeler”den yüksek faiz “getirisi” sağlanırken, diğer yandan ithalat patlaması sayesinde meta-sermaye olarak depolarda bekleyen mallara yeni talep yaratılmıştır. Böylece emperyalist ülke sanayileri durgunluktan çıkabilmiştir. (Burada bu sanayi üretiminin Çin’de yapılmış olmasının fazlaca bir önemi yoktur. Sonuçta üretim uzun süredir çokuluslaşmıştır.)

Tüm bu “olumlu” gelişmelere rağmen, FED’in “parasal genişleme” politikasının, yani dünya piyasalarına karşılıksız para sürmesinin enflasyonist etkisi “emtia piyasası”nda çok açık biçimde oraya çıkmıştır.

Yukarda ifade ettiğimiz gibi, metallerin fiyatları ve paranın dolaşım hızı sabitken piyasalardaki “emisyon” miktarındaki artış, kaçınılmaz olarak metallerin fiyatlarının artmasına yol açar. Ne kadar “parasal genişleme”nin “değerli kağıtlar” üzerinden yapıldığı söylenirse söylene, son

Dış Borç				
(Milyon \$)	Türkiye Brüt Dış Borç Toplamı	Özel Sektör		
		Kısa Vadeli	Uzun Vadeli	Toplam
2007	250.396	38.703	122.367	161.070
2008	281.098	47.400	141.326	188.726
2009	269.091	43.631	128.816	172.447
2010	291.920	71.469	119.805	191.274
2011	304.428	73.661	127.153	200.814
2012	339.018	88.885	139.009	227.894
2013 2Ç	367.343	109.342	143.011	252.353

Emtia Fiyatları								
(\$)	Şeker	% Değişim	Kahve	% Değişim	Buğday	% Değişim	Pamuk	% Değişim
2007	9,96	-32,7	123,25	8,1	255,21	33,1	63,28	9,0
2008	12,45	25,0	138,12	12,1	325,94	27,7	71,40	12,8
2009	18,15	45,8	141,60	2,5	223,43	-31,5	62,75	-12,1
2010	20,89	15,1	194,37	37,3	223,67	0,1	103,55	65,0
2011	26,24	25,6	273,21	40,6	316,20	41,4	154,61	49,3
2007-2011		163,4		121,7		23,9		144,3
2012	21,38	-18,5	187,61	-31,3	313,25	-0,9	89,24	-42,3
2013 Ey.	17,56	-17,9	147,7	-21,3	314,49	0,4	91,66	2,7
2007-2013		76,3		19,8		23,2		44,8

	Altın	% Değişim	Petrol	% Değişim
2007	697	15,3	72,71	11,2
2008	872	25,1	97,66	34,3
2009	973	11,6	61,86	-36,7
2010	1.225	25,9	79,63	28,7
2011	1.568	28,1	110,95	39,3
2007-2011		125,1		52,6
2012	1.669	6,4	111,96	0,9
2013 Ey.	1.472	-11,8	108,29	-3,3
2007-2013		111,3		48,9

tahlilde piyasalardaki “likit” para miktarında artış demektir. Bunun da *meta fiyatları*na yansımaları kaçınılmazdır.

Tablodan da görüldüğü gibi, FED’in “parasal genişleme” politikasının başladığı 2008 yılından itibaren altın (değerli madenler) ve petrol (enerji) fiyatları hızla yükselmiştir. Bu yükselişte “parasal genişleme” sonucu üretimde meydana gelen artışın önemli bir etkisi bulursa da, temel olarak piyasadaki para miktarındaki artış etkili olmuştur. Benzer durum tüm metalarda ortaya çıkmıştır.

2007-2011 döneminde, buğday dışında diğer emtia fiyatları %100’ün üzerinde artmıştır. FED’in “II. parasal genişleme”sinin 2012’de sona ermesiyle birlikte emtia fiyatları açık biçimde gerilemeye başlamıştır.

Bütün bunların açık ifadesi, FED’in karşılıksız para basımının dünya çapında emtia fiyatlarına yansıyan bir enflasyona yol açtığıdır. Bu enflasyon, emperyalist ülkelerdeki krizin geri-bıraktınlmış ülkelere ihraç edilmesinden başka bir şey değildir. Ancak emperyalist ülkelerin enflasyonunun geri-bıraktınlmış ülkelere ihraç edilmesi, bu ülkelerde “resmi” enflasyonun yükselmesine yol açmamıştır. Bunun ana nedeni, tümüyle ithalata bağımlı hale gelen bu ekonomilerde fiyatların *dolarizasyonudur*. “Düşük kur” politikası sonucu iç fiyatlar dolara “endeks”lenmiştir. Dolar kurunun *düşük* olması, yani

yerli para biriminin *değerlenmesi* sonucunda ithal ürünler yoluyla iç piyasadaki fiyatlar “baskılanmış”tır. Bu “baskılanma” sonucunda iç piyasa fiyatları göreceli olarak düşük kalmıştır. Geri-bıraktınlmış ülkelerde cari açık ve enflasyondan kaynaklanan yeni bir ekonomik kriz bu yolla engellenmiştir. Diğer bir ifadeyle, ekonomik kriz ötelenmiştir.

Artık geri-bıraktınlmış ülkelerdeki fiyatlar dolara bağımlıdır. Bu da doların değerindeki artış ya da düşüşe göre fiyatların artması demektir. Dolar kuru düşük kaldığı sürece iç piyasalarda meta fiyatları artmamış, hatta kurun daha da düşmesine paralel olarak düşme eğilimine girmiştir. Böylece geri-bıraktınlmış ülkelerde “tek haneli” enflasyon rakamları “sağlanmış”tır.

Şüphesiz her “yaz”ın bir “kış”ı vardır.

“Parasal genişleme”, dünya piyasalarının paraya boğulmasına yol açmakla birlikte, para-sermayenin ihraç edildiği ülkelerde bir durgunluğa neden olmuştur. “Parasal genişleme” aracılığıyla ABD’deki “finansal kriz” denetim altına alınırken, iç pazar daralmış ve üretim azalmıştır. Bu da *işsizliğin* artmasına yol açmıştır. Yani para-sermaye “kurtarılmış”, ama sanayi sermayesi değer yitirmiştir. Bunun en çarpıcı sonuçları AB ülkelerinde (İrlanda, Portekiz, İspanya, Yunanistan ve İtalya) ortaya çıkmıştır.

Böylece FED’in “parasal genişleme” politikası dünya piyasalarında “bayram havası” yaratırken, emperyalist ülkelerde durgunluğa ve işsizliğe neden olmuştur. Bu da, bu politikanın uzun süre sürdürülemez olduğunun kanıtıdır.

Bugün “III. parasal genişleme”nin sonuna gelinmiştir. Bu politikanın “sonlanacağı”nın sözünün edilmesi bile “gelişmekte olan ülkeler”in tüm dengelerini bozmaya yetmiş-

tir. “Düşük faizli bol para” döneminin biteceği “sinyali”nin alınmasıyla birlikte “gelişmekte olan ülkeler”in paraları hızla değer yitirmeye başlamıştır. Ulusal paraların dolar karşısında değer yitirmesi, yani doların değerlenmesi, çok açıktır ki, ithalata bağımlı bu ülkelerde ithal ürünlerinin fiyatlarının yükselmesine yol açacaktır. İthal malların fiyatlarının yükselmesi ise, bir yandan tüketim mallarının fiyatlarının artmasına yol açarken, diğer yandan “ara malları”nın fiyatlarının artmasına yol açarak iç üretimde *maliyetlerin* yükselmesine neden olacaktır. Böylece TÜFE ve ÜFE yeniden yükselme koşulları içine girmektedir. Bunun açık sonucu ise, “gelişmekte olan ülkeler”de üretici ve tüketici fiyatlarının yükselmesi, yani enflasyonun artmasıdır. Bu da *1980 dünya krizine* benzer yeni bir ekonomik krizin patlak vermesi demektir.

Bu sonuç kaçınılmazdır. Emperyalist sistem içinde kalındığı sürece ekonomik krizlerin önlenmesi ya da ortadan kaldırılması olanaksızdır. Sistem içi “anti-kriz” önlemleri sadece belli bir süre için ve belli bir kesim için etkin sonuçlar üretir. Bunların dışında kalan kesimler (ekonominin büyük bir bölümü) bu “anti-kriz” önlemlerin etkisiyle

daha derin bunalımlara sürüklenir. Bu nedenle, emperyalist sistemin bir bütün olarak karşı karşıya kaldığı ekonomik kriz sistem içi önlemlerle çözümlenemez, sadece ötelenebilir, ertelenebilir.

Bugün “gelişmekte olan ülkeler”, ithalata dayalı tüketim döneminin sonuna gelmiştir. Üretim kapasiteleri ise, dışa bağımlı ya da fason üretimle sınırlıdır. Elleri var olan tek kaynak geleneksel tarım ürünlerinden başka bir şey değildir. Bu kaynağa sahip olmayan ya da sınırlı ölçüde sahip olan ülkelerin yapabileceği tek şey, bugüne kadar yapılageldiği gibi, açıklarını ve borçlarını kapatabilmek için *ulusal varlıklarını* satışa çıkarmaktan ibarettir. İster “yap-işlet-devret” modeliyle olsun, ister doğrudan “özelleştirme” yoluyla olsun, ulusal kamu varlıklarının satışı, bu satıştan nemalanacak küçük bir işbirlikçi kesim dışında tüm ulusun yoksullaşması ve kendi varlıkları üzerinde söz hakkını yitirmesiyle sonuçlanacaktır. Bu da, “gelişmekte olan ülkeler”de yönetimlerin daha da otoriterleşmesi, daha fazla zora başvurusu demektir. Beş yıllık “parasal genişleme” politikasının getirdiği tek sonuç budur.

İnternet Adresi:

www.kurtuluscephesi.com
www.kurtuluscephesi.org
www.kurtuluscephesi.net

E-Posta Adresi:

kurcephe@kurtuluscephesi.org
erisyayinlari@kurtuluscephesi.org

- MAHİR ÇAYAN: KESİNTİSİZ DEVRİM I
MAHİR ÇAYAN: KESİNTİSİZ DEVRİM II-III
İLKER AKMAN: MEVCUT DURUM VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ
*** TÜRKİYE DEVRİMİNİN ACİL SORUNLARI-I
*** OLİGARŞİ NEDİR?
*** MARKSİZM-LENİNİZM BİR DOĞMA DEĞİL, EYLEM KILAVUZUDUR-III
*** THKP-C/HDÖ VE 15 YIL
*** POLİTİKLEŞMİŞ ASKERİ SAVAŞ STRATEJİSİ VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ
*** GRAMSCİ ÜZERİNE
*** REVİZYONİZMİN REVİZYONU
*** ULUSAL SORUN ÜZERİNE
*** “BDS”: BİR PRAGMATİK SAPMA
*** “YENİ” OPORTÜNİZM ÜZERİNE
*** ZAFER BİZİM OLACAKTIR! [Ankara Davası Savunması]
*** DEVRİM PROGRAMLARI
*** RUS DEVRİMİNDEN ÇIKAN DERSLER
*** ESKİ BİR GERİLLANIN “EMEK”İ
*** PASS VE “YENİ ÇÖZÜM”ÜN FIRSATÇILIĞI

DEVİRİMCİ MARŞLAR VE EZGİLER

- DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE EKONOMİK BUNALIM [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-I]
DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE EKONOMİK BUNALIM II [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-III]
LAİKLİK VE ŞERİATÇILIK ÜZERİNE [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-II]
TARİHTE, GÜNÜMÜZDE VE DEVRİMCİ MÜCADELEDE KADINLAR

